

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 l.
HÍRDETÉSEK:
 6-hasdos petit sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitlár sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 857.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, január 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezetők: Nemzetünk jövődjéje.
- A képviselőház ülése.
- Kisebbségi ipartelegeink fejlesztése.
- Tömeges nyugdíjazás a vasútnál.
- Befejezetlen alkotások.
- Nyolcvan hirtetési oszlop.
- A trónörökösnek botránya.
- Hitélet Arad-Gáiban.
- A bankigazgatók albuma.
- Bartók Lajos halála.
- Megvan a kiagyazás.
- A viasz-órák hiteltelisége.
- Ujévi elégia.
- A városi pénztárkezelés reformját elejtették.
- As örök jegycsopár.
- A megyei tisztviselők lakbéréremelése.
- Aukét az aradi ügyészségen.

Nemzetünk jövődjéje.

Arad, december 31.

Bizonyos kifejezhetetlen bánat és lehangoltság fogja el a szívet, mikor egy sirba hanyatló esztendőről végbucst veszzen. S ez a különösen szomorú érzés még akkor is árnyékot von lelki világunkra, midőn már az újév által keltett örömmel és reményekkel kellene helyet adnunk.

Hogy miért van ez így, azt én most nem kutatom, nem fejtegetem. Annyit azonban tudok és jelzek, hogy mindig könnyebb elhordozni a múlt és az emlékezet hangulatát, mint azt a sejtelmes izgalmat, mely egybeköttetésben áll a jövődjébe vetett reményeinkkel.

A multa való emlékezés, vagy a

szei védés, vagy a boldogság képeit ragyogtatja vissza. Mindkét esetben szép, megnyugtató és kibékítő a hatás. Örömmünk volt valamikor? Édes annak még a leghalványabb emléke is. Szenvedtünk? Hát legalább elmúlt s vissza csak emlékeinkben jó. Még nyereségünk is van belőle, az a tiszta tudat, hogy volt erőnk a csapások hordozására vagy leküzdésére.

Nem így vagyunk a jövővel. Bármily erős és kitartó legyen is az a remény, melyben éber szemekkel előre tekintünk: megbántja épségében e reményt az elutasíthatatlan rettegés és félelem, mely a bizonytalanság gyermeke. A jöhető áldás előlegezi az örömet a reményben, a jöhető csapás hite nyugtalanságot támaszt, mert azt a csapást — még át kell szenvednünk! A múlt bántalmainak erejét ismerjük, de nem tudjuk soha, hogy minő mértéke leend a jövő próbáinak.

Az egyén mindamelllett könnyebben talál megnyugvást a jövővel szemben, mint a nemzet, vagy az emberiség. Az egyént a valóságos érzés, a nekies gondolkodás, a tisztult erkölcsi felfogás segíti az előre törő küzdelemben, de ezen fegyvereket felismeri-é, alkalmazza-é mindig a nagy tömeg, a világ? Az egyén élete rövid s nagy részben ez élettartamhoz vannak mérve emlékei, reményei; de a nemzet, az emberiség élete végtelen, vagy legalább is emberileg beláthatatlan időkre terjed és az emberiség világának emlékei nagyok és szentek, habár sok esetben megmagyarázhatatlanok is, — reményé-

nek ígéretei félelmet gerjesztők is egyszerre, mert nemes és jó ösztönei szándékosan megzavartatván, nem tudhatja, hogy előhaladásában jó utat választott-é? Nem leend-é valamikor végzetes tévedésnek szomorú martaléka?

A jövővel szemben, ez év kezdetén is, a magyar hazafiúi lélek érezheti a legnagyobb nyugtalanságot. És ez az érzés ellensúlyozza azt a jogos büszkeséget, mely az ezeresztendő múlt erejének és dicsőségének szemléléséből támad. Egy ezredév hirdeti a magyar nemzet óriási küzdelmét, melyben életét mentette meg, de vajjon hirdetni fogja-é a következő évezred is, hogy él a magyar?

Fel fogja-e ismerni nemzetünk amaz eszközöket, melyeknek felhasználása nélkül nincs jövő, nincs dicsőséges nemzeti élet?

A hazafiúi lelket megdöbbeníti a jelen irányzata, mely pedig a jövőnek akar szolgálatokat tenni. A nemzeti élet mintha bizonyos visszaesést mutatna, mintha nem fejlődés, de hanyatlás és tespedés jelenségei mutatkoznának minden téren. A nemzetet alkotó elemek mintha szétválásra törekednének és nem összetartásra, nem békére és egyetértésre.

A valódi liberalizmust veszély környezkezi. Hamis jelszavak hangzanak itt és ott, melyeknek egyenes célja a lelkek megtévesztése, csoportok, különvált körök leplezgetett érdekeinek támogatása. A valóság, ez a szent dolog, mely legerősebb támogatója a küzdő, vergődő léleknek, üz-

TARCA

A Sacher-ben.

Megy a vonat dübörögve Bécs felé,
 Bécs felé,
 Budapesten két miniszter ült belé,
 Ült belé.
 Minek robog az a vonat előre?
 Ugyse válik semmi hasznunk belőle,
 Belőle.

De fényes a Sacher-hotel szobája,
 Szobája,
 Két úr ott a milliókat dobálja,
 Dobálja.
 Egyik enged, másik szorit keményen...
 Melyik jön ki a hotelből szegényen,
 Szegényen?

Tenger bünnel az öreg év megfutott,
 Megfutott,
 A két kormány a dülőre eljutott,
 Eljutott.
 Ezt a dülőt mi fizetjük nagy áron:
 Hízánánk inkább sorompót a határon,
 Határon!

Az év története.

- 1902. -

Egyet fordul még a földgolyó tengelye körül és megint lepergett egy esztendő. Mire a téli nap ködfátyolos korongja újra fölbukkan a láthatáron, a végtelent évekkkel mérő emberiség új határon lép át.

Egy új év következik. Észrevétlenül suhanva köszönt reánk. Semmi sem jelzi, semmi sem érezteti közeledését. Minden halad tovább, a természet rendje nem ismer zökkenést, nyugalmat, pihenést. Csak a véges életű ember lelke rezdül meg egy percre, hogy megint lepergett a nagy homok óra, mely csak a múltat méri, de a jövőbe nem mutat.

A toll, mely egy esztendő eseményeit szántja papírra, nem szokel olyan fürgén, mint a gondtalan és jelentőség nélküli hétköznapi robotjában. Itt is, ott is megáll, elmerengve a letűnt idők egy-egy határoszlopánál. Van e mit elsíratni, van e min örülni. Mit rabolt el a végtelenségbe múlt év és mit valósított meg a sok reménykedésből. Az elsárgult lapok, a fölgylémelő emlékek mindenről számot adnak. De ha megnyugszunk is a múltban, az új határnál ránk nekezedik a beláthatatlan jövő ezer sejtelmé: megint egy új év... ki tudja, talán ne-

künk az utolsó... Mire az élet emberpusztító kereké megint egyet fordul, mire újra együtt lesz egy év története, ki tudja, ki lesz a krónikása háromszázhatvanöt nap örömeinek, bánatának, eseményeinek...

De most még föl a gátra. Egy esztendő halad el mellettünk és mint annyiszor, egy új év közeleg a vigasságos, gondatlan szilveszteri éjszaka sötétjéből. Bucsuzzunk a letűnt időktől. De mielőtt elhaladnánk az emberi élet nagy határjelzőjénél, nézzük meg, mit irt rá 1902. Klioja, lapozzuk át még egyszer a múlt esztendő krónikáját.

Időrendben itt következnek a nagyobb események:

Január: A lapok cikket közölnek arról, hogy Petőfi koponyáját megtalálták. Keeskemény Győző, a főváros sikkasztója, levelet ír a Pesti Hirlapnak. Tomka Samu dr. orvos álbetörést követett el egy biztosító társaság megkárosítására. Erzsébet, Stefánia leánya, nőül megy Windischgrätz Ottó herceghez. Vázsonyi Vilmos debrecenben beszédet tart, mely Kinizsi aposztrofálása miatt nagy viharokat szül. A parlament előtt nagy tüntetések folynak Vázsonyi ellen, a parlamentben nem engedik szóhoz jutni. Molnár Antal képviselő meghalt.

Február: A trónörökös Pétervárra tervez utat, mely elmarad a főháborodás miatt, melyet az kelt, hogy Zichy Jánost szemelték ki a

leti érdeké, eszközzé alacsonyul azok körében, kik nem hajlandók az emberben mindig és mindenekfelett csak az embert látni.

Baljóslatu jelek rémitenek bennünket. Esküszünk a szabadságra, de hol az a tökéletes nemzeti szabadság? Nem csufoltatik-e meg az egyenlőség és ugyanazon nemzet fiai is tudnak-e egymás iránt testvérileg érezni, cselekedni? Arra vagyunk kárhoztatva, hogy még mindig a haladás eszközeinek megteremtésével vesződjünk, mikor már sürget a haladás, a többi nagy nemzetek munkája, nem pihenő versenye. Harcolnunk kellene, de még a fegyvereket kell készíttetnünk, javíttatnunk, olykor tisztíttatnunk.

A nemzet hősiesség talpraállása után több mint félszázad tünt el és mégis hol vagyunk még a teljes nemzeti átalakulás idejétől? Még nem ismer most sem és nem ért bennünket a világ, de hogyan is értene, mikor mi, ugyanazon haza és nemzet fiai, sem tudjuk egymást megérteni.

Egyeknek kellene lennünk munkában, szokásban, gondolkodásban, a nyelvnek kincseiben. De mikor leszünk azok? Ha jövőt akarunk, *magyarrá kell válnia* teljesen a nemzetnek. Azzá kell válnia erőszakkal is. De nem a külső nyers hatalom erőszaka mellett; hanem a magyar fölényes szellem, a tudomány, az irodalom, a magyar ipar, kereskedés és munka, a *magyar nevelés* ellenállhatatlan erőszaka legyen az, mely előtt akaratlanul is meg kell adnia magát mindenkinek, a ki csak élni és érvényesülni kíván e hazában.

Széchenyi szerint az az ország és nemzet erős és boldog, melynek körében az utolsó ember is tudatában van annak, hogy az ő tevékenységét és nemes munkáját nem nélkülözheti a haza és nemzet. Ezt a tudatot keltsétek fel a nép fiainak szívében s tiétek lesz a jövő! E tudat építi fel Magyarországot második ezredének dicsőségét, boldogságát!

Erősebb legyen a félelemnél a bizalom, mert Petőfi szerint: „egy erős istenség őrzi gondosan a magyar nemzetet!”

Őrizze is örökre! De őrizzük mindnyájan, féltő aggódással, nemzeti fennmaradásunk legigazabb feltételeit!

Boldog ujesztendőt!

Csécsei Imre.

A képviselőház ülése.

— An Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 31.

A képviselőházat ma délelőtti tíz órára hívta össze *Apponyi* Albert gróf, tehát szokatlanul korán arra való tekintettel, hogy csak formai ülésről volt szó. Mégis már jóval előbb igen sok képviselő volt együtt a Házban a párt minden oldaláról. Az újév beköszöntőjére gyűltek össze oly sokan.

A képviselők szinte pártkülönbség nélkül lázasan tudakozódtak a benfentesektől, mit tudnak, mit hallottak Bécsből? Lesz-e kiegyezés, vagy nem? Pozitív választ azonban senki sem adhatott.

Tíz óra felé jött a Házba *Lukács* László pénzügyminiszter, akit még a folyosón elfogott *Kossuth* Ferenc, akivel hosszabban beszélgetett a Bécsben történetekről.

Láng Lajos és *Fejérváry* minisztereket is sűrű csoportok vették körül, de egyik sem tudott, vagy nem akart bővebb felvilágosítást adni.

— Majd meghalljátok holnap Szélltől! — így szolt a stereotip válasz.

Apponyi jóval fél 11 után nyitotta meg az ülést és bejelentette, hogy az összeférhetlenségi bizottság *Szentiványi* Árpád ügyében kimondta, hogy az összeférhetlenség esete fenn nem forog. Jelentette továbbá, hogy az állandó összeférhetlenségi bizottság beterjesztette *Beck* Marcel összeférhetlenségi ügyében az iratokat amelyet az összeférhetlenségi ítélő-bizottságnak fognak kiadatni. Ezt a bizottságot *Apponyi* január 19-én sorsolja ki és ugyanakkor fog itélni az összeférhetlenségi ügyben. Bemutatta az elnök Hevesvármegyének az ujoncjutalék emelése ellen beadott kérvényét s ezt a szélsőbal élénk éljenzessel fogadta.

Ekkor felállott *Lukács* László pénzügyminiszter és általános várakozás közepette beterjesztette a távollevő miniszterelnök nevében a *főrendek összeférhetlenségéről* szóló törvényjavaslatot.

trónörökös kísérőjével. Triesztben véres sztrájk ütött ki a kikötő munkások között. A sztrájk elnyomására statáriumot hirdettek. Mohay Sándort igazságügyi államtitkárrá kinevezték. Szenzációt kelt a Pesti Hírlap Jókai-afférja. A korszorus írot a Magyar Nemzetben írott cikkéért a Pesti Hírlap elbocsájtja kötelékéből. Barcelonában munkás-forradalom üt ki. Henrik porosz herceg, Vilmos császár öccse, Amerikába utazik, ahol nagy ünnepekkel fogadják, Németország és az Egyesült Államok politikai érintkezésének föltüntetése céljából. A parlamentben nagy nemzetiségi vita keletkezik. Szereplői: Korodi-Lutz, Lurtz és Rákosi Viktor. Az angolok győzelmet aratnak Transwalban. Február halottai: Tibád Antal közigazgatási bíró; Győry Elek ügyvéd, országgyűlési képviselő; Nagy Kálmán szobrász és Szigeti József színművész.

Március: Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter lemondása. Horánszky Nándor kinevezése. A Ház megsemmisítő határozatot hoz Gabányi diósádi mandátumára nézve. A burok győzelmet aratnak. Methuen angol tábornok seregét elfogják. Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter meg akar válni tárcájától Horánszky kinevezése miatt. Az országos színesegyesületben a brettli kérdést leszavazzák. A zentai hid összeomlása. Március halottai: Tisza Kálmán, Feleki Miklós, Tolnai Lajos.

Április: Az angolok vereséget szenvednek Transwalban. A Beöthy-Liptai affér. Választások Franciaországban. Humberték százmillió

csalása kiderül. Április halottai: Horánszky Nándor kereskedelmi miniszter, Goldis József aradi román püspök, Wesseley Károly költő (öngyilkosság), gróf Páffy Elemér testőrkapitány.

Május: Láng Lajos kereskedelmi miniszter kinevezése. Wickenburg Márk kereskedelmi államtitkár kinevezése. A martiniquei nagy katasztrófa, a Mont-Pelée kitörése. A tápéi mandátumot megsemmisítik. A főrangnak a budapesti Tattersaalban a Klotild-szeretetház javára, a királyjelenlétében carousselt rendeznek. Május halottai: Ráth Károly, Xaver de Montepin, Szapary István gróf, Késmárszky Tivadár, báró Vécsey József, báró Bánffy Dánielné.

Junius: Az angolok megkezdik a burokkal a békétárgyalásokat. Mangra Vazult megválasztják aradi román püspökké. (A király megsemmisíti a választást.) Pavlovics Lyubomir botránya. Korn Arthurt hat havi államfogházra itéli igazgatásért. Transwalban megkötik a békét. Az angol koronázási ünnepet elhalasztják. Az angol király betegségének híre. Forgách Antal grófot kigolyozzák a Nemzeti Kaszinóból. A hármasszövetséget megújítják. Junius halottai: Pável Mihály nagyváradi gör. kat. püspök, Zempléni P. Gyula író, Lonovics József csanádmezei főispán, Hunyady Imre gróf főrendiházi tag, Albert szász király.

Julius: Erdei Sándort Petroné meggyilkolja. A braganzi herceg botránya. A velencei campanile összeomlik. Lord Salisbury lemondása. A francia szerzetesek kiutasítása és javaik elkobzása. A budapesti kesaras asszonyok

Tettek más előterjesztést is, de a bécsi tárgyalások miatt minden egyéb beterjesztés elmaradt.

Még a mai jegyzőkönyvet hi'olesítették és ezután az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

A venezuelai mozgalmak.

Páris, december 31. A *Matin* jelenti Caracasból: Hír szerint a caracasi francia konzul a venezuelai kormánytól azt az ítéletet kapta, hogy azokat a reklamációkat, a melyeket nem vettek fel az ez év elején Párisban kötött francia-venezuelai szerződésbe, ugyanugy fogják figyelembe venni, mint Németország, Anglia és Olaszország reklamációit. Ugyanugy fogják elbírálni Belgium, Spanyolország és Németalföld reklamációit is, mert ezeket a venezuelai bíróságok elé vitték.

A lengyel tartományi gyűlés.

Lemberg, december 31. A tartománygyűlés elfogadta a tartományi söradónak egy koronáról egy korona hetven fillérre való leemeléséről szóló törvényjavaslatot, ezután elfogadta a benyújtott sürgős indítványokat, köztük az északi vasut államosítására vonatkozó indítványt és ezután elnapolta tanácskozásait.

Kisebb ipartelepeink fejlesztése.

Arad, december 31.

A 1899-ik évi XLIX. t. c. államk kedvezményben részesít oly ujonnan alakuló gyárakat, melyek a törvénycikk első §-a kivánta követelményeknek megfelelnek; s e törvény hatálya alatt keletkeznek is új gyárak. Tehát bizonyos gyárak támogatást, állami támogatást nyernek.

De vajjon nem szorul-e támogatásra, segítségre már létező, fennálló gyártelepeink legnagyobb része, s keletkezés alatt levő, vagy ezután létesülő oly ipartelepeink legtöbbje is, melyekre a fent idézett t. cikk kedvezményező hatása nem terjed ki?

Ha eltekintünk az ország fővárosa, az egyes vidéki metropolisok s a felvidék pár száz nagyobb, a szó valódi értelmében gyáraknak nevezhető telepeitől, hazánk gyárait mik képezik: vidéki kisebb-nagyobb vámmalmok, téglagyárak, néhány szeszgyár, s egy-két egyéb iparág körébe tartozó kisebb telepek, melyek nem is

bünténye. Julius halottai: Dobsa Lajos drámaíró, Schlauch Lőrinc nagyváradi biboros, Ledochovszky Miciszláv gróf biboros, Vadnay Károly a Budapesti Közlöny szerkesztője.

Augusztus: Edward királyt megkoronázzák. Császáron Lenau születésének századik évfordulója alkalmából ünnepet tartanak. Szerényi-Györfly affér székely házilpari fonógépek miatt Mattasich-Koglevich gróf kegyelmet kap. Nagy akció indul a pángermánok megfélemezésére. Augusztus halottai: Ráth Zoltán statisztikus (öngyilkosság), Mayer Lukács bur tábornok, Incédi László költő, Plósz Pál egyetemi orvostanár, Schenk Frigyes Lauka Gusztáv, Margit Zsófia osztrák hercegnő, Tisza László, Borostyány Nándor író.

Szeptember. Zágrábban óriási zavargások folynak a szerbek ellen. A tengerszem ügyében a lengyelek javára hoznak ítéletet. Kossuth Lajos születésének századik évfordulója. Az ország ünnepe. Lipót és Stefánia közti viszály. Szeptember halottai: Steindl Imre, mű-építész, Hajnik Imre jogtanár, Hironymy Béla kuriai bíró, Keleti Gusztáv festőművész (öngyilkosság), Heller Gusztáv természettudós, Kirchow természetbúvár, Snierer Gyula, a szabadalmi osztály főnöke, Henriette belga királyné, Zola Emil.

Október: A kolozsvári Mátyás szobor leplezése és a Mátyás ünnep. A katonai javaslatok beterjesztése a póttartalékosok behívása ügyében. Böhm Adolf Aradon 300,000 koronát sikkaszt. A rovásírás vitái. Óriási szénstrájk New-Yorkban és Franciaországban. Az új par-

nevezhetők gyáraknak s e fogalom alá csak annyiban esnek, a mennyiben az 1893. évi XXVIII. t. cikk „gyár” definitiója rájuk illik.

No de ez mellékes, nevezzük ezeket bár-hogy, ha méretük üzemi kicsiny is, de számok mindenestre oly nagy, — mert csak a kisebb-nagyobb vámmalmok száma 7000-re 8000-re tehető, — hogy érdemes sorsukkal foglalkozni; érdemes és kívánatos ezek viszonyait megismerni, ha nem magukért is, de azért, hogy állapotuk világot vessen a vidéki iparfejlesztésre, az úgy szólván *kis iparszerűleg üzemelt, kisebb gyártelepeink fejlődésének, alapításának lehetőségére, s életképességére.*

Tekintsük csak közelebbről pl Arad, ennek környéke s a szomszéd vármegyék kisebb telepeit, bizony látjuk, hogy ezek legtöbbjének rosszul áll a szénája; s valószínűleg így van ez az ország más vidékén is. Nem valami jól jövedelmező vállalatok ezek. Vajjon mit hoznak tulajdonosaiknak? Talán az alkalmazott személyzet munkabérént, üzem költséget, telep adóját, de a vállalatba fektetett tőke kamatát, ezenfelül üzleti hasznok a tulajdonosnak alig. Pedig legnagyobb részüket a vámmalmok képezik, melyeknél a termelt iparcikk értékesítése nem sok gondot okoz, a fogyasztási piac helyben van. Talán az egymással való verseny teszi őket tönkre? Ezt sem mondhatni épen. Miért nem életképesek tehát? Nem a szomszéd a versenytárs, de önmaguk maguknak. *Berendezésük csaknem kivétel nélkül régi, rossz meg nem felelő, a gép, kazán üzeme nem gazdaságos, a mi pedig egy kis telep életkérdése lehet. Hozzá jön még a szakszerű, céltudatos kezelés teljes hiánya. Tudnók számtalan példával illusztrálni a lépten nyomon talált szomorú állapotokat, de ezek felsorolása pár sorba bele nem szorítható.*

Ha pedig új építésekről, új berendezésekről, vagy régiak kicseréléséről van szó, napnap után oly baklövések követtettek el, hogy csoda-e, ha telepeink legtöbbje csak tengődik s vergődik örökösen. Aki ezzel foglalkozik tudja, miszerint elegendő egy ilyen kis telephez egy nem megfelelő rendszerű kazánt vagy gépet állítani, s nem lesz soha életképes.

Fennálló ipartelepeink legtöbbje tehát, valamint a vidéki ipar céltudatos, rendszeres fejlődése egy eddig nélkülözött támogatást igényel. Nem anyagi, de erkölcsi támogatást.

Senki sem tud tanulás, tapasztalás nélkül semmit. Kis gyárosaink legtöbbnyire nem műszakilag képzett emberek, műszaki hivatalnokokat nem alkalmazhatnak. Hova forduljanak ezek, ha bajban vannak? Hova forduljanak ezek a kis emberek itt a vidéken, ha ipari műszaki ügyekben tanácsra, segítségre van szükségük? Ki legyen ezek ügyvivője, ha vállalatba kezdenek s vezetőjük a kivitelekben? Nálunk a *magán-mérnöki* intézmény nincs meghono-

sodva, magán gépész-mérnökök még a vidéki nagyobb városokban nincsenek, s erre egyelőre nem is számíthatunk. Egyedül az iparfelügyelők, mint gépészmérnökök azok, kiket néha megkérdeznek egyesek, mielőtt valamibe kezdenek. Ezekre bizonyos mérvben iparfejlesztési teendő van is bízva, de ezeket egyéb dolguk a sok utazás annyira elfoglal, hogy részletes utasításokat a hozzájuk fordulónak alig adhatnak; valamely vállalatuk berendezésénél folyó munkáknál ügyvivőjük, vezetőjük pedig éppen nem lehetnek, már csak azért sem, mivel mint ellenőrző közegeknek állásukkal ez összeférhetlen is.

Azt a segítséget, támogatást, a minnek én itt hiányát látom, s a minnek szükségét érző a vidéki kis gyáros, következőkben kívánom megjelölni: *Legyenek a kereskedelmi minisztérium iparfejlesztési szakosztályának külső közegei és pedig gyakorlatilag képzett gépész-mérnökökből álló oly hivatalnokai, kik hivatva volnának ipartelepeink tulajdonosainak bajukban, tanácstalan állapotukban segítségükre lenni. — Bizonyos csekély kincstári díj ellenében nyerhetnének ismét iparosaink kész terveket; építkezési és berendezési munkáiknál vezetőjük, gépeik átvételénél, szállításánál műszaki képviselőjük lennének ezen mérnökök.*

Ha a földművelés intenzívebbé tételére, csekély értékkel bir földek értékének növelésére szerveztetett a kultur-mérnöki-hivatal az országban, miért ne alkottatnék egy hasonló mérnöki intézmény az ipar fejlesztése, a vidéken való rendszeres irányítása s vezetése céljából? A mint lehet az értéktelen földeket alkalmas műszaki munkálatokkal használatosá tenni, — ép úgy lehetne s kellene a régi rossz berendezésű és e miatt válsággal küzdő ipartelepeket is újjáalakítani, berendezésüket modernné s ez által őket versenyképesé tenni. Erre őket amortizációs kölcsönök nyújtásával, kieszközlésével segíteni; — mely kölcsönt sok-sok telep tudná visszatéríteni abból, mit mostani állapotában a kénytelen hiába elfüstöl.

De feladata lenne ez intézménynek tanulmányozni, kutatni, hol, mit kellene előállítani a helyi körülmények s szükségletek mérlegelésével. — Erre nézve kész terveket dolgoznának ki: érintkezésbe lépnének a vállalkozókkal, tőkepénzesekkel, előbbik tennék a kész kiviteleket.

Van országos törvényünk, ipartelepeink állami támogatásáról hányan nem tudnak erről semmit, hányan nem ismerik ennek tartalmát. Hegyi vizeinkben rejlő erőkről való fekvétel ép most fejeztetett be. Ez azonban csak így, félmunka; részletes tervek, leírások volnának kidolgozandók, hogy az egyes vidékeken hogyan, mint lehetne ezeket értékesíteni. Berendezésekről, befektetett tőke nagyságáról valamely ott alkalmasan léte itendő telepre nézve kész mű-

szaki tervek volnának készítendőek s ezek az érdekeltekkel közlendők.

Erre volna nálunk szükség, hol oly kicsiny a vállalkozási kedv, hol oly nehezen kezdenek valamibe az emberek. Igaz, hogy mind-ez inkább a társadalom feladata volna; de nálunk mindent az államtól várnak, kezdeni pedig már valakinek kell; mert ha sohasem kezdünk, sohasem végzünk.

Borbély Gyula,
gépészmérnök.

Tömeges nyugdíjazás a vasutnál.

(Nyugdíjartott főtisztviselők.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

A napokban hirt adtunk arról, hogy a magyar államvasutak igazgatósága elhatározta, miszerint az elaggott, munkaképtelenné vált tisztviselőknek felmondja a szolgálatot és őket nyugdíjazza. Az igazgatóság már megkezdette a tisztogatást és pedig mindjárt magában az igazgatóságban, ahol egyszerre tizenkét magasrangú főtisztviselőnek mondotta föl a szolgálatot.

A vasut szolgálati szabályzatában van arra paragrafus, hogy a 60. életkort betöltött tisztviselőnek a szolgálat felmondható. Az 57. §. és 59. § okban van ez körülírva. A dolgokban az a kiválóan érdekes, hogy amióta az üzlet, szabályokat megalkották, most első ízben alkalmazták azokat igazi, nagy öröme a fiatalabb tisztviselőknél, akiknek ez által tágabb tér nyílik az előléptetésre.

Hogy az elaggott és munkaképtelenné vált tisztviselők nyugdíjaztassanak, Márk Károly miniszteri tanácsos, volt aradi üzletvezető vitte keresztül. Ugyanis most kellett volna egy csoport főtisztviselőt előléptetni. Erre vonatkozólag már készen is volt a javaslat, amelyet karácsony előtt benyújtottak Ludvig Gyula elnök-igazgatóhoz. Márk Károly, aki beleszóvalással bir a személyzeti ügyekbe, megérintette a javaslatot és azt tapasztalta, hogy az előléptetésre ajánlott főtisztviselők között nagy sereg olyan ember van, akikről már köztudomásu, hogy elaggott korukra való tekintettel már hosszabb idő óta nem teljesítenek szolgálatot. A miniszteri tanácsos rábirta az elnök-igazgatót arra, hogy a kinevezésre javaslatba hozott főtisztviselők névjegyzékét dobja vissza és végre-valahára ezekkel szemben alkalmazza az üzleti szabályok 57. §. és 59. § ait.

Az igazgatóság a napokban együttes ülést tartott, amelyen megállapodtak arra nézve, hogy mindazon tisztviselőket, kik a 60. életkort betöltötték és a szolgálatra már alkalma-

lament megnyitása. Korn Arthurt kiutasítják. A braganzai herceg kilép a hadseregből. Az osztr. magyar bank új bankjegyeket ad ki. Weitzer gyáros milliókat hagy Aradnak. Oriási acetilen robbanás Orsován. Sándor király botránya Draga királyné hugával. Az algyői vasúti hid eltolása. Október halotta: Ruttkayné Kossuth Lujza, Király Pál, Boretvász Endre főrendiházi tag. dr. Sárkány József törvényszéki elnök (öngyilkosság.)

November: A nemzeti szalonban nagy tűz üt ki. Blaha Lujza megvált a Népszínházról, Hegyi Antal megszökik. A Gotterhalte-ügy (Nessi) a parlamentben. A belga király ellen merényletet követnek el. Az első válság hírek. Kecskeméthy elfogatásának híre. A magyar nemzeti muzeum jubileuma. Kron Arthur Berlinben kezdi meg agitációját. November halottai: Kubinyi György orsz. képviselő, Országh Sándor min. tanácsos, Krupp Alfréd.

December: Kolozsvárott kivégzik a levélhordó gyilkosát. Szombathelyen halálos kimenetelű pisztolybajt vívnak. Az osztrák magyar hajóhad Szalonika elé megy. Hegyi Antal Amerikába telelepszik. A közös hadügyminiszter lemondása. A Humbert- és Daurignac-család elfogatása Madridban. Lujza szász trónörökösné Giron francia nyelvmesterrel és Lipót Ferdinánd tosnácai főherceg Adamovics Vilmmával Drezdában Genfben szökik. Válságos helyzet az osztrák-magyar kiegyezés miatt. December halottjai: Rácz János dr. román agitátor, Ivánka Zsigmond orsz. képviselő.

Az elvált asszony.

Írta: Hercege Ferenő.

Esti félhomály borult a szobára, mikor benyitott Farkas. Anna ott melegedett a kályha mellett, alacsony, háromlábú széken ülve, állat a két tenyerébe fogva.

— Jó ujságot hozok, kedves barátnóm. Kimondták a választ: maga most már szabad.

Anna meg se mozdult.

— Köszöm, — mondta halkan. — Ön igazán sokat fáradozott az érdekemben.

— Hát csak ennyire örül a szabadságának? — csodálkozott Farkas.

Az elvált asszony nem felelt rögtön. Hosszas gondolkodás után szólt csak:

— Nem örülök neki. Nem tudom megérteni, mi a szabadság. Én vagy mindig szabad voltam, vagy sohasem leszek szabad.

Farkas szembe ült vele.

— Ön rosszkedvű, kedves barátnóm? Nem jól van? — kérdezte halkan. — Ugy-e, a feje fáj?

— Egy kicsit! Adja ide a kezét... De jó hideg!

A homlokához szoritotta a barátja kezét és jó ideig ott tartotta.

Farkasnak később úgy rémlett, mintha az asszony ajkát érezné a kezén. Ettől aztán egyszerre megdöbbant a szíve. Szólni akart, de Anna elhallgattatta.

— Ne szóljon most, kérem! Szeretem a hangját, de még jobban a hallgatását. A hall-

gatása még ércesebb és nyugodtabb, mint a beszédje.

Elhallgattak. Mindketten érezték, hogy a gondolataik párhuzamos szárnyacsapásokkal kalandoznak vissza a múltba. Arra a napra gondolnak, amikor első ízben látták egymást.

Farkas két évvel ezelőtt kirándult a Tát-rába. A Tarpatok egyik vizesésénél tanuja volt egy furcsa és rut jelenetnek. Egy ember, egy jól, sőt előkelően öltözött ember meg akart ütni egy nőt. Azok is kirándulók lehettek. Utközben alkalmasint összeszólköztek valamin és a férfi ráemelte kezét az asszonyra.

— Megütlek, alávaló! Megütlek!

Kicsi, sápadt, olaszos külsejű ember volt. Az asszony — fél fejjel nagyobb volt nála — nem védekezett, nem is válaszolt. Lehuny szemmel, a szégyentől, az utálattól, a félelemtől félig ájultan támaszkodott a sziklafalnak.

Farkas kettőjük közé lépett és azt mondta a férfinak:

— Még egy szót és belelöklek a patakba!

Bizonyos, hogy meg is tette volna. De olyan hatalmas és félelmetes volt a percében, hogy a dühöngő kis ember hirtelen kijózanodott és hebegve tántorodott vissza.

Az asszony e pillanatban kinyitotta a szemét, az arca vérvörös lett. Egy ösztönszerű mozdulattal Farkas karja alá fűzte a kezét és az alvajárók fantasztikus és valószínűtlen nyugalmával azt mondta:

— Kísérjen haza, kérem!

Karongegye indultak el a fürdőhely felé.

lannak bizonyultak, nyugdíjazni fogják. Előjáróban mindjárt az államvasutak igazgatóságánál tizenkét főtisztviselőnek mondták föl ezen a címen a szolgálatot és valamennyit jól megérdemelt nyugalmába küldötték.

Az igazgatóság, mint már érintettük, az üzletszabályok 57. §. és 59. §. alapján 1903. évi január hó 1. ére felmondotta a szolgálatot és nyugdíjazta: *Robitzek* Sándor miniszteri tanácsost, az állami épületek főosztályának igazgatóját, *Wachsmann* Ferenc főfelügyelőt, *Landthaller* Gyula, *Schwarcz* Mór, *Fleischer* Lipót, *Tolnay* Gedeon, *Vurth* Pál felügyelőket, *Tóth* Márton, *Cillinger* Mihály főmérnököket, *Seitz* János, *Ville* Armin, *Masovszky* László főellenőröket.

Az igazgatóság közelebb ismét ülést tart, amelyre már meghívják az üzletvezetőket is. Ebben az ülésben a magyar államvasutak létszámában levő tisztviselőket veszik sorra és azokat, kiket a szolgálatra alkalmatlannak talál, szintén felmondják a szolgálatot. Ily módon rövidesen számos főtisztviselői állás üresedik meg, amelynek nagyrészt már az éves nagy előléptetés alkalmával betöltik.

A tömeges nyugdíjazás híre feltűnést kelt nemcsak Aradon, de mindenfelé a vasutasok körében.

Befejezetlen alkotások.

(Aradi tervek a megvalósulás útján.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31

Esztendő zárunk. Ilyenkor, önkéntelenül végig gondol az ember ügyesbajos dolgain. Megnyugvással gondol azokra, a melyeket az elmúlt évben dülőre hozott, és a következő pillanatban aggodalom fogja el, ha azok a gondok jutnak eszébe, a melyek a lezárt esztendőről a következőre maradnak.

Arad városa, ha az elmúlt évre viszsza pillant, valami nagyon sok alkotáson nem akad meg a szeme. Annyival nagyobb számmal vannak az „elintézetlen ügyek“, a melyek némelyike bizony a becsületébe vág a városnak. Egyik-másik adósságként maradt az előző esztendőről és adósságnak megy a következő évbe.

Az újév napján emlékeztetődül csoportosítottuk a nagyobb szabású megvalósításra váró terveket. De hogy az érde-

kességet is megadjuk, minden tervről megkérdeztük azt a férfit, a ki a megvalósításán fáradozók között előjár, vagy a ki a fölvilágosításra legjobban illetékes. Azt kérdeztük tőlük, milyen stádiumban van ez vagy amaz a terv, melyek a legujabb fázisai és hogy ez idő szerint minők a kilátásai, mily közel állanak a megvalósításhoz?

Az egyes tervek felől adott válaszokat az alábbiakban csoportosítjuk:

A kulturpalota.

A kulturpalota ügyéről, a hozzá intézett kérdést *Edvi-Ilés* László, a palota építési tervét kezdeményező Kölcsey-egyesület elnöke a következőket mondta:

A kulturpalota ügye különböző okok közrenatása alatt huzódott el. Ő volt a bíráló bizottság előadója, és így neki képezte feladatát, hogy a műszaki albizottságot újra megnyerjék a továbbiakra teendő javaslatra. A pályatervek közül egy sem alkalmas a kivitelre jelen alakjában. Tehát a műszaki bizottságnak lesz feladata a további teendőket, s a megoldást illetőleg jelentést tenni. E részben két nézet merült fel:

1. *Varjassy* Árpád, a Kölcsey-egyesület elnöke és többen a mellett foglalnak állást, hogy az összes terveket tegyék félre és kérjék fel *Czigler* Győző műegyetemi tanárt, Arad város szülöttét, hogy szülővárosa iránti tiszteletből készítsen új tervet.

2. Mások a pályadíjazott tervek valamelyikének a kivánalmakhoz képest való átdolgozását óhajtják.

Elodázták többek között a további munkálkodást azért is, mert az utóbbi események zavart hoztak a palota helykérdésébe. Először a liceum melletti játszótérre tervezték, és a pályázatot is ehhez mérten írták ki. Időközben felmerült ismét a vashid kérdése, s legvalószínűnek látszik, hogy az Eötvös-utca folytatásába építik a hidat, amelyhez vezető út a palota számára szánt teret átszeli. Egyelőre be kell várni tehát, hogy a hid ügye miképpen kerül eldöntésre, nehogy

hiába való munkát végezzenek. Az a felmerült eszme, hogy a kulturpalota a Béla-térre kerüljön, komolyan nem vehető számba.

A motoros vasut.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak motorosvasutja iránt megkérdeztük *Hegedüs* László főmérnököt az Acsev helyettes igazgatóját, aki a következőkben tájékoztatott a kísérleti állapotban levő vasutról:

— A próbák abban maradtak, mert némi javítás vált szükségessé. Az ünnepek után lejön *Daimler*, a motorgyáros, aki személyesen ügyel fel majd a próbákra. A vasutársaság abban a reményben van, hogy miután most már alig lesz akadály, január hónapban megindulhat a vasut

Az új vasuti állomás.

Tudósítónk felkereste az államvasutak aradi üzletvezetőségének pályafentartási és építési osztály vezetőjét, *Klenkhart* István felügyelőt, aki a pályaudvar kibővítésének munkálatait vezeti. *Klenkhart* felügyelő a következőkben adta meg a fölvilágosítást a pályaudvar kibővítési munkálatainak további tervezetéről:

Az egész átalakítási mű eredetileg *Kilenc* évre volt tervezve. Eddig már három évig folytak a munkák. A jövő évre a fűtőháztelep végleges befejezése van tervbe véve. A fűtőház már fel van építve, hiányzik azonban a vágányok és a vizállományi berendezés, melyek nélkül a fűtőház nem vehető üzembe. A vizállományi berendezés azonban némi akadályokkal fog járni, mert az államvasut és Arad város pörben áll egymással. A fűtőházhoz szükséges vizet a vasut ugyanis ugyanabból a vízrétegből akarja venni, mely a városi vízvezeték is táplálja. A város polgármestere s másodfokon a közigazgatási bizottság állást foglaltak az ellen, s most a vasut a miniszter elé viszi az ügyet döntés végett.

Ha a miniszter is a vasut hátrányára döntene, akkor a vasut másként fogja vizszükségletét kielégíteni.

A fűtőháztelep végleges befejezése után az állomásépület átalakítására kerül a sor

Egyszer se néztek vissza a haragos emberre. Már jó messzire jártak a zugó vizeséstől, mikor *Farkas* megszólalt.

— Ki volt az az ember?

— Az uram, — válaszolt csendesen az asszony.

Farkas ekkor valami kellemetlen és bizonytalan érzés vett erőt. Az asszony pedig szükségét érezte, hogy beszéljen.

— Sajnálom, hogy ön tanuja volt ennek a förtelmes jelenetnek... De ha ön nem, hát más lett volna, mert ilyen jelenetek napirenden voltak köztünk... Hol a cipőm csattját csókolta, hol meg az életemet fenyegette... Talán azért, mivel nem szerettem soha, ő pedig örülten szeret... Ugy, ahogyan a hozzá hasonló férfiak tudnak és szoktak... Nem tudom, hogyan élhettem így öt esztendőig, de tudom, hogy egy napig sem fogok tovább így élni... Elég volt!

Később kitűnt, hogy a hóbortos kis ember, akit *Farkas* bele akart lökni a Tar-patakba, tud higgadt is lenni, sőt még gavalléros is. *Simán* és udvariasan intézte el a dolgát az asszonynyal, mintha így akarná jóvá tenni a durvaságát. Belenyugodott a válásba, az anyagi kérdések elintézése közben pedig valóságosan nagylelkűen viselkedett.

Tehát most ott ültek a homályos szobában, az elvált asszony, meg a védelmezője.

— Ne szóljon! — könyörgött *Anna*.

Pedig tudta, hogy *Farkas*nak sok mondani-
valója van éppen most.

— Tudja, mire gondolok? — kezdte később *Anna*. — A halálra. Az életet csak úgy lehet némiképpen megérteni, ha a halálra gon-

dol az ember. Azt hiszem, a legtöbb nő, csak a halála pillanatában gondolkozik az életről. Mondják - én hiszem is, hogy a haldokló lelke magasra emelkedik s messzire lát. Ha az agónia után újból kezdhetők az életet, alkalmassint mind másképp élnők végig. Egészen másképp.

Farkas csodálkozva hallgatta *Annát*, de úgy érezte, nincs joga hozzá, hogy elterelje komor gondolataitól. *Anna* pedig folytatta:

— Míg férjnél voltam, egyáltalában nem gondolkoztam a halálról s így az életről sem. Most utólag úgy rémlik előttem, mintha egész akkori életmódom öntudatlan, de raffinált védekezés lett volna a gondolkodás katasztrófája ellen. Akkoriban csak kétféle lelki állapotot ismertem: a kellemes izgalom és a sötét szomorúság lelki állapotát. Az előbbit kerestem, mintha az volna az életem célja, az utóbbitól rettegettem. Ot évig rendszeres kábultságban tartottam magamat... Rühhez nagyon kevés kellett. Egy jóságos ruha, egy fényesen kivilágított terem, lármás emberek tömege, olykor egy kocsi, amely sebesen előreviszi, egy bizarr tájkép, vagy a zene harsogása elég volt arra, hogy kellemes narkózisban tartson. Ha nem volt részem ilyenféle izgalomokban, akkor unatkoztam de nálam ez a szó a sötét kétségbeesést jelentette, a gondolkodástól való páni rettegetést. Az uram, aki ugyancsak nem gondolkodott soha, életcéljául tűzte ki, hogy állandó kábultságban tartson. De a kábultságom közepett is tudtam vagy legalább is sejtettem, hogy egyszer még le fogok számolni magammal. Almatlan éjszakákon olykor rettegetés és szédülés fogott el; valami végzetes hatalom közeledését éreztem;

azt hittem, ez az öregség vagy a halál gondolata, pedig a másik, az igazi énem volt, amely számon kérte tőlem az életemet. Ilyenkor hangosan imádkoztam vagy számoltam, hogy kitérjek a katasztrófa elől. Mert tudtam, hogy katasztrófa lesz, amely meg fogja semmiteni mindazt, ami addig értékes volt az életemben.

Farkas a két tenyerébe fogta az asszony homlokát, az meg odatérdepelt eléje a szőnyegre.

— Ön gondolkodott, *Anna*?

— Igen, gondolkodtam. Az eredmény az, hogy sohasem lehetek az ön felesége. És ezen nem tudok már változtatni, sem ön, sem én. Ön sohasem mondta nekem, hogy szeret. De azért tudom, soha férfi így nem szeretett engem. És én is szerettem. Nincs is más életem, csak az, amelyet önnel és önnek élhetek. Ugy-e, ezt tudja?

— Tudom.

A férfian nagy szomorúság vett erőt. De azért nem mert semmit sem kérdezni. Végül is az asszony a bátrabbik.

— Nem kérde, hogy miért nem lehetek az öné? — kérdezte suttogó hangon.

— Nem!

— Mindent levettem magamról, amit az elmúlt életem adott reám. Mindent lemostam magamról. Nem vagyok az, aki voltam. Más lettem. Egy dolgot azonban nem tudok se levetni, se lemosni! Egy dolgot!

— Ne beszéljen! — csitította *Farkas*.

— Nem tudok most hazudni, valamint a halálom órájában sem tudnék hazudni. Egy féltelmetes, szédítő s ellenállhatatlan hatalom kényszerít, hogy beszéljek. Ha most nem mondanám meg, akkor megmondanám az oltár előtt,

és pedig előreláthatólag 1904. évben. Az új állomás épület, mely a jelenlegi helyére fog kerülni, csak részben fog felépülni, mert az építés alatt is gondoskodni kell az utasok ellátásáról. Természetes, hogy az új állomásépület építése a legsürgősebb munka lesz, mert a sokáig tartó ideiglenes állapot csak hátrányára lenne úgy a közönségnek, mint a vasutnak.

A textilgyár.

A tervbe vett aradi textilgyárra vonatkozólag Mandl Vilmos dr., az angol vállalkozók aradi képviselője, a következőket mondotta:

A vállalat eredetileg úgy volt tervezve, hogy a Frank John Meyer liverpooli mérnök-bankár- és vállalkozó cég Araden gyapotfonó és szövőgyárt, Kolozsvárott gyapjufonógyárat állít fel és erre a kettős vállalatban régebben a kereskedelmi miniszter kilátásba is helyezett államsegélyt.

A kereskedelmi miniszter legújabb leírata szerint azonban a rendelkezésre álló összeg csekély volta miatt az engedély nem volt megadható.

Igy tehát a vállalat eredeti formájában nem jöhet létre. Az angol vállalkozó azonban nem ejtette el az aradi textilgyár eszméjét, hanem ellenkezőleg most folynak az előkészületek a gyár eszméjének megvalósítása iránt.

A vállalkozó elejtette a kolozsvári gyár eszméjét és csupán az aradi textilgyár megtelepítésére törekszik.

Ilyenformán remélhető lesz, hogy a kormány azt a csekély szubvenciós pénzt, mely két gyár támogatására nem lett volna elég, nem fogja megtagadni egy olyan gyártól, mely a boldogulás reményével és kilátásával indulna meg.

A villamos vasut.

Az aradi közuti villamosnak az utóbbi napokban ismét felszínre került viszonyairól megkérdeztük Varjassy Lajos polgármester-helyettest, aki mint a város gazdasági ügyeinek tanácsosa a közlekedési bizottság elnöke, a tárgyalásokat vezeti és irányítja.

— A villamos vasut ügye — mondta a tanácsos, — most fordulópont előtt áll. A város

vagy akkor, mikor először megcsókol. Nekem kedvesem is volt.

Farkas eleresztette az asszony kezét és lehorgasztotta a fejét. Az pedig tovább beszélt:

— Nem szerettem, nem kellett sem a testemnek, sem a lelkemnek és mégis volt... Meg kellett néznie a Rivierát, el kellett mennem egyszer Párisba — így meg kellett ismernem a házasságtörést is... Oh, mily ocsmány az élet!

Anna odasiklott a férfi lába elé és az arcát odaszorította a szőnyeghez. Nem sirt, de az undor rázta. Farkas pedig szó nélkül bámult maga elé. Igen, igen — régóta sejtett ilyesmit, félt az ilyesmitől... Amíg nem tudta biztosan, addig megnyugtathatta önmagát. De most, hogy tudja —

Az asszony már akkor talpon volt megint. A sötét, karcos árnyékképe ott állott az ablakban. A haját igazgatta egy ösztönszerű mozdulattal.

— Most mindent tud, — mondta. — Egy hazugság árán talán megnyerhettem volna önt magamnak, de ez akkor nem lett volna új élet, csakis a réginek folytatása. Arra pedig most már képtelen vagyok. Ezek után el kell válnunk. Holnap utazom. Isten önnel, Farkas!

A férfi sötét arccal állott előtte; nagy keserűség forrongott a lelkében. Anna szelíden megfogta a kezét.

— Nincs oka, hogy haragudjék rám. Nem csaltam meg!

Kezet fogtak, Farkas elment. Az előszobában így szólt magához: Kettőnk közül ő a külföld! — De azért mégis elment.

törvényhatósága erélyes fellépést tanusított a legutolsó alkalommal a lóvasut-társasággal szemben, mire ez terjedelmes és részletes válaszban fejezte ki az álláspontját. Ezt a nyilatkozatot az önk lapja részletesen közölte, nincs szükség tehát arra, hogy erről bővebben szóljak. Ismeretes, hogy a lóvasut-társaság ebben a nyilatkozatában nagyrészt nem fogadja el a szerződés módosításához kívánt feltételeket, s kiterjeszkedik a motoros közlekedés behozatalára is. Ilyen körülmények között háromféle eljárásról lehet szó: a módosítani kívánt szerződési pontokról, vagy létre jön a megegyezés a város és a lóvasut között, vagy nem; ha létrejön, akkor a perfektuális eljárások következnek, ha pedig nem jön létre, akkor a tárgyalásokat végképen meg kell szakítani. Ezek azonban eshetőségek. És eshetőség az is, hogy nem kíván-e a város a motoros közlekedéssel próbát tenni?

Mindez el fog dőlni a közlekedési bizottság ülésén, amelyet a jövő héten fogunk megtartani.

Az Erzsébet-szobor.

Az aradi Erzsébet-szobor mozgalma hosszabb ideje szünetel. Az akció élén a polgármesteri hivatal áll, amelynek annyi az elfoglaltsága, hogy a gyűjtést csak alkalomszerűen végezheti. A közönség különösen ilyenkor téli időben ki van merülve a sokféle jótékony adakozástól, a szobor-gyűjtés tehát aligha lehetne ebben az időben eredményes.

Institoris Kálmán polgármester az újév alkalmából ismét ívet bocsát ki az Erzsébet-szoborra való adakozás céljából, amelyeket az újévi üdvözlések megváltása címen kérnek.

Az eddig összegyűlt összeg, mely a szobor alapját képezi, ma körülbelül tizenkét ezer koronán áll. Arról, hogy a szobor a város melyki pontját díszítse, eddig még szó sem volt, de korai is volna még most tárgyalni erről, mikor a szobor felépítéséhez szükséges összegnek csak jelentéktelen része van még együtt.

A cselédmenház.

Hatalmas intézmény ez, melynek terve Sarlot Domokos főkapitány invencióját és a közügyek iránt anusított érdeklődését, buzgalmát dicséri. Tudósítók beszélgetést folytatott ma erről a tervről Sarlot Domokos főkapitánynyal és Rémer István t. alkapitánynyal, aki a cselédügyi osztály vezetője. Információikból a következőket foglaljuk össze:

A cselédmenház megvalósítása, a terv fizikai előrehaladottsága következtében sokkal közelebb van, mint hinni lehetne. A városházán szorgalmasan gyűjtik az alapot, amely ma nem kevesebb, mint hatvanöt ezer koronát tesz ki. Az 1900-ik év végén 50.000 koronát, tavaly 58.000 koronát tartalmazott a cselédmenház alapja s ez a folyó évben ismét hét-nyolc ezer koronával gazdagodott meg.

Sokkal nagyobb akadály az, hogy a menház felépítését szervezési okok késleltetik. Ilyen intézmény ugyanis az egész országban még nincs, Aradon lesz az első, s így ennek szervezeti-szabályait önállóan és minta nélkül kell elkészíteni az aradi rendőrkapitányi hivatalnak, mely ennél fogva nem ismerheti gyakorlatból az intézményt, az intézmény működését, szabályait, belső rendjét, stb. A kapitányi hivatalban ugyan már készen van egy szabályrendelet-tervezet, amely a cselédmenházra vonatkozik, ezt azonban még kidolgozni és végleges formába kellene önteni. A rendőrségnek azonban annyi a munkája s ehhez oly kevés a személyné, hogy erre a munkára nem tudnak sőt keríteni.

Rémer István alkapitánynak az a terve,

hogy mielőtt azt a sok pénzt a cselédmenházra befektetné a város, próbaképpen egy évi időtartamra valamely bérházban állítsa fel a cselédmenházat, s ezen egy évnek tapasztalatai után könnyebb lesz berendezkedni az önálló épületben.

Nyolcvan hirdetési oszlop.

(A város új jövedelmi forrása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

Aradváros törvényhatósága november hónapban szabályrendeletet készített a köz- és magán-hirdetmények közzétételének módjáról. Ez a szabályrendelet, amely bizonyos tekintetekben megszorítja a falragaszok, hirdetmények és plakátok kiragasztásának szabadságát, egyúttal jövedelmi forrást teremt a város pénztára számára. Ezentúl ugyanis hirdetmények kifüggesztése csak a város által felállítandó hirdető oszlopokon lesz megengedve, ama hirdetmények kivételével, amelyeket a politikai pártok adnak ki, vagy amelyek sürgőssége, vagy fontossága megszorításokat nem tűr.

A hirdető oszlopok a mérnöki hivatal tervei szerint fognak készülni s miután természetesen a város legelőnkebb helyeire kerülnek, ehhez megfelelően tetszetős formával fognak bírni.

Ezeknek a hirdetési oszlopoknak használati jogát a város bérbe adja árverés útján vállalkozónak, aki ezért évenként bért fizet a városnak. A kapitányi hivatal a tanács felhívására tervet dolgozott ki arról, hogy a város mely pontjain állítsanak fel hirdetési oszlopokat. A főkapitány előterjesztése szerint nyolcvanhat oszlopot állítanak fel, amelyek közül a város főbb pontjain a következő helyekre jutnak ilyen reklám oszlopok:

A nyári színház előtti tér, a Baross-park Petőfi-utcai bejárata, a városház felőli bejárat elé, a Baross-kioszk tér, az igazságügyi palota bejárata, a radnai-úti vámbáz, a liget bejárata, a Sándor-híd feje elé, a városliget körönd, a Náray- és Kövér Gábor-hidak elé, a liget Orcy-utcai bejárata elé, a főt és a Boros Beni-tér több pontján; a József főherceg-uton a Csánádi-palota és a sóhivatal közötti gyalogjáró két oldalán; az Andrássy-téren a kincstári-palota és a Neuman-palota közötti két terrasz mindkét oldalára, a Tabajdy-utca torkolata elé, a minorita-templom előtti tér négy sarkára, a Szabadság tér négy sarkára, az Arpád-térre, a Hal-tér közepére, a Kiskörut és a Bockó-utca sarkára, a hidvámbáz mellé, a Damjanich és Szent Pál-utcák sarkára, a Bocskay-, Szent Péter-, Kelemen- és süveg-terekre, a szegények házának falára; a Tökölly-téren: a Forray- és Aulich-utcák közötti gyalogjáró közepére, továbbá a Lázár Vilmos-utca felőli sarkon, az Atilla téren kettőt, a református templom előtti téren, a Teleky- és Pöitenberg-utcák találkozásánál, a Kápolna-utca végén, a templom-utcai iskolák falára hirdető-táblák, a Kölcsey-utca végén lévő térre, a Szechenyi- és Ferdinánd-utcák sarkára, a Ferenc-téren a Szent László- és Orcy-utcák torkolata elé, a Kossuth- és Batthyányi-utcák sarkán, a Kossuth-utcai lakotya falára hirdetési táblát, az ó-temető előtti hid jobb oldali feljárója elé, a Magyar-utca végére; az Erzsébet-városi részeken: a Fejze-, Mihály-, Illés-, Kapa-, Kasza-, Csutora-, György- és választó-utcák, továbbá a csálai-ut sarkaira, a Béla-térre, az Erzsébet-utca sarkára, a simándi-úti vámbáz mellé, a vasuti pályaudvaron a lóvonatu kocsik megállóhelye közelében a vásártérre, a cédulaház falára, a vágóhid udvarán, a temetői-ut sarkán; végül Gáj külváros főbb utcáján, a gáji kapitányság előtt és a Gizella-téren.

Szándéka van a kapitányi hivatalnak a városban is hirdető oszlopot felállítani, ha a katonai térparancsnokság ezt megengedi. Az oszlopok felállítási helyének megjelölésére a tanács azért utasította már most a kapitányi hivatalt,

hogy a hirdetés jog értékesíthetése előnyösebben legyen lehetséges, ha a bérelni kívánók előre tudják az oszlopok helyét. A jog bérbeadására még nem tüzték ki az árverést.

Hitélet Arad-Gájban.

(Az új szerb lelkész. — A kit nem pártolnak, mert tulságosan magyarérezelmű. — Harminc év alatt tizenhat pap. — Az elhanyagolt római katolikusok. — A hol a kántor maga temet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

Gáj-külvárosban a minap választották meg az új gör. kel. szerb lelkészt, a temesvári szentszék által kiküldött esperes vezetése alatt. Négy pályázó volt s ezek közül csaknem egyhangulag Gyurkovits István verseczi végzett theologust választották meg.

Nevezetes, hogy az eddigi lelkész, Gruits György is pályázott, őt azonban a hitfelei elejtették. A volt pap alig kapott egy-két voksot, pedig hivatását mindenkor lelkiismeretesen és becsülettel betöltötte.

Egy arad-gáji szerb polgár, a ki bennünket erről a választásról informált, úgy tudja, hogy Gruits Györgyöt főképp azért mellőzték a szerb hitközségi tagok, mert jogos fizetését elég bátor volt az egyháztól követelni. No meg azért, mert a legutóbbi országgyűlési képviselőválasztás alkalmával Salacz Gyula programbeszédét tolmácsolta a híveinek, a miért a hitközség főbb emberei azt találták a szeméire vetni, hogy — tulságosan magyar érezelmű.

Nincs ugyan okunkban legkevésbé is kétségbevonni forrásunk szavahihetőségét, de azért szeretnénk, ha a gáji szerb hitközség ezt a vádat megcáfolná. Természetesen alapos és elfogadható érvekkel, mert csakugyan sajnálatos dolog volna az és furcsa világot vetne a gáji polgárok hazafiságára, ha valaki ellen fegyvert kovácsolnak azért, mert az illető magyar érezelmű. Ha egy hitközség itt Aradon, a hazafiaság és a magyar törekvések védbástyájában így merne gondolkodni, megérdemelné, hogy rögtön szétugrasszák és a tagjait megbélyegezzék. Kíváncsian várjuk tehát a nyilatkozatot.

Hogy egyébként a gáji szerb hitközség aligha valami nagyon becsüli meg a papját, azt eléggé jellemzi a következő eset. Egy idegen lelkészt, a ki jelen volt a választáson, megkérdezett valaki, hogy miért nem pályázott?

— Félek — ugymond — a gáji szerb néptől, mert az már hozzá van szokva minden évben elcsapni a papját és ujat választani helyette. Hiszen Harminc év alatt ez már a tizenhatodik papjuk.

A szerbekkel szemben sajátságos a gáji róm. kath. lakosság helyzete. Bezzeg ők megelégednének, ha csak egy papot is bírnának már kapni valamiképp. Évek hosszú sora óta rimánkodnak ezért Arad városhoz, mint kegyurhoz, kérésük azonban nem talál meghallgatásra s a közel kétezer lelket számláló hitközség még mindig lelkész nélkül van. Ez okozza azután, hogy a különben hitbuzgó katolikus lakosság máhoinap teljesen közönyössé lesz vallása iránt s nem fog semmit törődni vele. A mi eléggé sajnálatos dolog Aradon, a nagy katolikus városban. Az idén is megújították a kérelmüket, de nincs reményük, hogy az teljesedjék.

Vallás erkölcs dolgában teljesen visszaesik a gáji lakosság. A verekedések, bicakázások napirenden vannak s az elzüllés szép példái

seregestől tanulmányozhatja az, aki fáradságot vesz magának beletekinteni a szegényebb családok belső életébe. A gáji kapitányság rendőri naplója szintén szolgálhat erre vonatkozólag szomorú adatokkal,

Mikor a gájiak lelkészt kérnek a várostól, rendszeren azt a választ kapják, hogy van Aradon elég pap, ellátják azok a gáji katolikusok hitszükségletét is. A dolog nem egészen így áll, mert a papot kocsin kell kivitetni s erre a szegény lakosságnak nincs pénze. Így történik aztán, hogy a temetéseket például maga a kántor végzi, ha kocsi nem telik.

Nincs minden igazság nélkül ez a panasz. Illetékes körök figyelmébe ajánljuk kellő melegséggel a gáji római katolikus lakosság dolgát, abban a reményben, hogy a ránk forduló újév meg fogja már talán hozni a gáji katolikus plebániát is.

A trónörökösné botránya.

(A szász király nagybeteg.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 31.

A Habsburg ház két főhercegi sarjának szerelmi regénye fölött is immár kezd napirendre térni a közvélemény. Most már csak többnyire a két főhercegi sarj magánjogi igényéről teremnek napról-napra újabb vélemények.

Igy néhány svájci lap szerint Giron, a francia nyelvmester és a megszökött szász trónörökösné házasságának mi sem állna utjában. A két szerelmes könnyen megszerezhetné a svájci állampolgárságot és oltár elé léphetne. Ezzel szemben azonban bizonyos, hogy az 1876-iki szövetségi törvény szerint a szövetségi tanács csak olyan külföldinek adja meg az állampolgárságot, kik legalább is két évig laknak az állam területén.

A szövetségi tanács eddigi gyakorlata szerint az állampolgárság nem adható meg olyanoknak, kik csak azért akarják megszerezni a svájci polgárságot, hogy az elkövetett házasságtörés után házasságot kössenek.

A koronás botrány, úgy látszik, erős hatással volt György szász királyra is. Curschmann tanár, aki a légzőszervek megbetegedéseinél specialista, konstata, hogy György király meglehetősen nehéz influenzában szenved, tüdőgyulladás azonban ez időszerint nincs.

A király megbetegedéséről szóló hírek első hatása alatt attól tartottak a szász udvarban, hogy az agg király életét az influenza is meg támadhatja. A király ingerültsége következtében elvesztette étvágyát a közérzés szintén hanyatlott. A király nem igen kiméli magát. Naponta tárgyal minisztereivel. Curschmann tanár tejkurát rendelt a királynak.

Említettük már, hogy a szász király héttagu bíróságot rendelt ki, mely a trónörökös és megszökött nejeinek házassága ügyében ítélni fog. A szász királyi ház házi törvényei szerint kétségtelen, hogy akármit is kérne a vád, a házasság végérvényes felbontása lehetetlen és csak az ágy- és asztaltól való elválasztás lesz kimondható, tekintettel a katolikus egyházra.

Igy tehát Luíza trónörökösné nem is köthetne házasságot Gironnal, csak abban az esetben, ha áttérne a protestáns vallásra. A trónörökösné a jelenleg fennálló törvények szerint mindenesetre szász államolgár nő marad.

A trónörökösnét attól a jogától sem lehetne megfosztani, hogy a meddig elváltan él, a Westia-nevet, a szász királyi család vezetőknévét viselhesse.

Bartók Lajos halála.

(Elhunyt költő.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 31.

Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy Bartók Lajos, a kiváló költő, a Petőfi-társaság alelnöke s a „Bolond Istók” felelős szerkesztője, hosszas szenvedés után ma reggel fél 8 órakor meghalt a budai Vöröskereszt kórházban, ahova súlyos gyomor- és vesebajával ezelőtt két héttel beszállították.

Bartók több ízben megfordult Aradon, legutóbb az Aradi Nemzeti Színház megnyitó ünnepélyén, amikor a „Mohács után” című egyfelvonásos történelmi darabját nagy sikerrel adták, majd az október 6-iki ünnepélyen, amikor saját ódáját szavalta el. Már akkor erős meghülésről panaszkodott s azóta folyton betegeskedett. Szívós szervezete sokáig dacolt a kórral. Több nap óta eszméletlenül feküdt kórágyn, s kezelőorvosa, dr. Imrédy Béla tanár majd egész nap mellette volt, hogy segítségére legyen. A beteg tegnap este jobban érezte magát, felismerte hozzátartozóit, de reggel 3 órakor ismét elvesztette eszméletét s nemsokára rá beállott haláltusa, mely végre reggel megváltotta szenvedéséről.

A haláleset mindenfelé nagy s őszinte részvétet kelt.

Utolsó óráiról a következőket jelentik:

Bartók tegnap is egész nap önkívületlen állapotban feküdt. Utolsó látogatói voltak: gróf Szapáry Pál, Fadrusz János és felesége, Jakab Ödön, Csillag Teréz, aki ibolyabokrét-t vitt a betegnek, továbbá Kozma Andor, Prém József, gróf Kinszky Pálma Ilka, Besseney Ferenc, Ábrányi Emil, Tarnay Alajos és ifj. Ábrányi Kornél. Eszméletét a költő csak délelőtt kapta vissza néhány pillanatra s az épp ágya mellett ülő Prém Józsefnek, aki naponta háromszor is meglátogatta, hálásan szoritotta meg a kezét. Délután alább hagyott ideges rángatózása. Az orvosok injekciókat alkalmaztak s erre csöndesebb lett.

Éjjel a beteg mellett Holenda Ada ápolónő virrasztott, aki hajnali 3 órakor adott neki utolsó orvosságot, amit azonban a haldokló már nem nyelhetett le. Kevéssel utána nyugodtan lélegzeni kezdett. Arcának fájdalmas kifejezése elsimult. Az ápolónő látva közeledő végét, a katonakórházból hívott Kemény róm. kath. lelkészért küldött, aki ráadta a költőre az utolsó kenetet. A szobában levőket meglepte, hogy ezalatt a haldokló hirtelen sírni kezdett. Nagy könyár szakadt ki megtört tekintetű szeméből és előntötte arcát. Csöndesen, nyugodtan lélegzett, mozdulatlanul fekvé és így érte a halál, mikor 7 óra 10 perckor utolsó lehelét lehelt. Arcára a megennyhülés mosolya szállott.

Két órára rá a halottaskamrába vitték a holttestet s a kórház igazgatósága rögtön értesítette a Nemzeti Színházat, a Kiszfaludy- és Petőfi-társaságot és az elhunyt rokonait a katasztrófáról.

(Bartók Lajos 1851. május hó 2-án Erdődön, Szatmármegyében született. Atyja ügyvéd volt. 1868-ban került, mint jogász a budapesti egyetemre s a lapokban megjelent költeményeivel, az Üstökösbe írt satirikus verseivel figyelmet keltett. 1874-től 75-ig a Bolond Miska című élelapiot szerkesztette, majd 1875-ben a Bolond Istók szerkesztője lett. Mint politikai satirikus a Tisza-párt érdekében működött, ostromozván Deákékat. A fuzió után 1878-ban alapította a jelenlegi Bolond Istókot, melyet mesternig szerkesztett. Később szindarabokat írt. „A legszebb” című vigjátékát 1879-ben adták először a Nemzeti Színházban, ezt követte „Kendi Margit”, „Thurán Anna”, melyivel az Akadémia Pécelydlját nyerte el, továbbá „A méhek” vigjáték, „Erzsébet

királyné", és „Haluska Benedek". Ujabb verskötetői „Ujabb költemények", „Kárpáti emlékek", „Erdő zugas" és „Téli regék" cím alatt jelentek meg. Bartók Lajos elnöke volt, a Petőfi társaságnak. Az elmúlt ciklusban képviselő volt.)

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Délután: Dráma a tenger fenekén) dráma. Este: Katalin, operette. (Páros bérlet.)

Péntek: Papagone, a madárfogó, bohózat. (Páros bérlet.)

Szombat: Papagone, a madárfogó, bohózat. (Páros bérlet.)

* **Török Irma Aradon.** A P. H. írja: *Török Irma*, a Nemzeti színház kitűnő művésznője, három estére vendégszereplésre *Aradra* megy, hol az ottani színházban január 9, 10 és 11-én legjobb szerepeiben föl fog lépni.

* **Bányamester.** Repriz-számba ment ma est az aradi színházban a *Bányamester*, Zellernek rég nem látott operettje. A nehéz zenéjű operett előadásával dicséretes munkát végzett az énekes személyzet s különösen *Orbán Arpád* karmester. A magánénekesek és a karok zeneileg is elsőrendű előadást nyújtottak s a precizen előadott hatásos együttesek nyomában nem egyszer kapott nyílt színen elismerő tapsok a karmester. A szereplők közül *Békéssy Gyulát* kell első helyen említeni, akinek érces, markáns baritonja bravurosán küzdötte le a címszerep magas partieját. *Répásy Gusztí*, *Parlagi Kornélia*, *Pajor Agnes*, *Bejczy és Polgár*, továbbá *Füredi és Sarkadi* járultak igen sok kiválósággal az est sikeréhez, melyet fokozott a darab izléses és illuziót keltő kiállítás és az ügyes rendezés.

* **Katalin.** Az új év első estéjén *Katalin* operettet adják. *Zilahyné* szép énekével csak emeli azt a nimbust, melyet neki a szerző adott. *Rózsa Lili* elegáns játékaival, valamint az operett-társulat kitűnő készültségével kellemes színházi estét fog a közönségnek nyújtani.

* **Délutáni előadás.** Újév napján délután utoljára állítják be a színpadra azokat a hatalmas díszleteket, melyeket *Zilahy* igazgató a „Dráma a tenger fenekén" című látványos színműre *Végh István* színházi festővel megfestetett. A díszleteket már több vidéki színház kérte használatra és azokat *Zilahy* készségesen át is adja. A holnap délutáni előadásra már ma is erősen vitték a jegyeket és holnap délelőtt, valamint előadás előtt a pénztárnál válthatók a jegyek.

* **Papagone, a madárfogó** rendkívül mulatságos bohózat, melyben egy férjnek farsangi bohóságai nevettetik meg a közönséget. A bohózat, melyet *Polgár Sándor* rendez, már pénteken bemutatóra kerül és szombaton megismétlik.

* **A primadonna lépései.** A székesfejérvári színházban, ahol jelenleg a *Kunhegyi* Miklós társulata működik, tegnap előadták az „az Angot aszszony leánya"-t. A *Székesfejérvár és Vidéke* című lap mai száma megkritizálja az előadást, s eközben a bíráló figyelemre részesíti a primadonna lépéseit is, amelyek ugyálszik nem igen nyerték meg a jóízű műtész tetszését. Így ír ugyanis:

Harkányi Gizella (címszerep) ez estén elég ügyes és diskrété alakítás nyújtott, csak arról igyekeznek leszokni, hogy ne egy méter és vagy tíz centiméter hosszút lépje.

Ennek a módjára mi is meghagyjuk ezernél *Rózsa Lilinek*, hogy a tánclépéseit két és fél centiméterrel hosszabbra vegye, *Gaedy Arankának*, hogy a nagy drámai jeleneteknél a prózait negyvenöt foku körív helyett csak negyvenkét és fél foku elhajlással végezze, *Sarkadi Aladárnak*, hogy a színpadot ne tizenöt, hanem csak tizennégy és egy negyed lépéssel mérje végig. Is így tovább a székesfejérvári kritikus utmutatása szerint.

* **Szohner Olga** német színésznő. *Szohner Olga*, a nagyváradi színház naivája, aki egy ideig visszavonult a színpadtól, ismét visszalép a kulfizsák világába. A művésznőt újévtől kezdve a bécsi „Theater an der Wien"-hez szerződtették naiva szerepkörre.

* **Egy szinigazgató fegyelmi ügye.** *Skalkay* Lajos miskolci szinigazgató ismeretes fegyelmi ügyében a fegyelmi tanács ma délután tartott ülésében határozott. Eszerint *Skalkayt* több rendbeli fegyelmi vétségért 400 koronányi kauciójának elvesztésére, illetve pótlására javasolja ítélni. A délután 5 órakor *Ditrői Mór* elnöke alatt összeült igazgatótanács ülésén dr. *Faludi Jenő* jogtanácsos terjesztette elő a fegyelmi tanács véleményét és terjedelmes indokolását. A szinte teljes számmal megjelent tanácsstagok mind hozzászóltak az ügyhöz. Főolvasatták a vádiratot és a tanak valóságait is. Az igazgató tanács valószínűleg a fegyelmi tanács véleményét fogja magáévá tenni.

* **Kordy Dezső** hangversenyére, mely e hó 4-én lesz a Fehér Kereszt nagytermében, az előjegyzett jegyek a mai naptól kiválthatók *Révész Nándor* könyvkereskedésében.

Meg van a kiegyezés.

(Kompromisszum a két kormány közt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 31

Hosszu vajadás után végre mégis csak megszületett a kiegyezés. Ma este 10 órakor, alig öt perccel azelőtt, hogy *Széll Kálmán* miniszterelnök Bécsből visszautazott Budapestre, a király személye körüli miniszter ezzel a fontos hírrel jött le a Sacher-szállóból:

— Hála istennek, végre elkészültek...

Hát bizony nagy megkönnyebbülés ez az „elkészülés" mindkét kormányra nézve, a melyet már-már elsöpörtek a kiegyezés vizsálya. De hogy Magyarországnak valami különös öröme telnek ebben az újévi ajándékban, alig hisszük, mert úgy hírlik, hogy a magyar kormány hozta a nagyobb áldozatot s az osztráknak jelentős kedvezményeket tett, csak hogy január elsejére meglegyen a kiegyezés.

Körber — legfelsőbb helyről jött nyomás alatt — ma este háromnegyed kilenckor kijelentette, hogy hajlandó hozzájárulni *Széll Kálmán* kiegyezési formulájához, de csak úgy, ha magyar részről némi kedvezményt kap. *Széll Kálmán* rögtön összekapcsoltatta Budapesttel a telefont, huzamosabb ideig tárgyalt *Lukács László* pénzügyminiszterrel s e tárgyalás eredményeképp *Széll Kálmán* Bécsből való elutazása előtt öt perccel a kiegyezés perfectté lett.

Széll Kálmán e szerint tehát már bejelentheti az újévi gratulációk kapcsán, hogy a kiegyezést megcsinálta. Hogy azonban a kompromisszum alatt mi rejlik, azt egész teljességében aligha tudják meg holnap. Pedig éppen ez volna a legfontosabb, a nagyon is fontos mindannyiunkra.

A megoldás részleteit időrendben a következő bécsi és budapesti táviratok mondják el:

(Eredménytelen tárgyalások.)

A Magyar Távirati Iroda jelent Bécsből: *Körber* osztrák miniszterelnök tegnap este 9 órakor a Hotel Sacherben felkereste *Széll* miniszterelnököt, de a hosszabb megbeszélés, melyet a két államférfi folytatott, a helyzetet semmit sem változtatott.

Ő felsége ma reggel 9 órakor *Széll* miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta. A helyzet teljesen bizonytalan, de remélhető, hogy a döntő fordulat mihamarabb beáll.

Széll miniszterelnöknek az a szándéka, hogy még ma elutazzék, hogy a szabadelvűpárt újévi üdvözlését elfogadja. Érthető, hogy a miniszterelnök válasza a szabadelvűpárt szónokának beszédére szótval sokkal rövidebb lesz,

mint rendszeren szokott lenni és az csak általános körvonalokban fogja a helyzetet jellemezni. Bécsből táviratozzák a „Bud. Tud."-nak: *Körber* dr. osztrák miniszterelnök tegnap este 9 órakor *Széll* Kálmán miniszterelnöknel, ennek Sacher-szállóbeli lakásán, egy óráig tartó látogatást tett.

Széll Kálmán miniszterelnök ma reggel 9 órakor Ő Felsége előtt kihallgatáson megjelent; 10 órakor Ő Felsége *Körber* dr. osztrák miniszterelnököt fogadta. Valószínű, hogy ezek a kihallgatások *Körber* dr.-nak *Széll* Kálmán miniszterelnöknel tett tegnap esti látogatásával összefüggésben állanak.

A magyar miniszterelnök ma délután mindenesetre visszatér Budapestre. A helyzetben eddig változás nem állott be.

Széll miniszterelnök tegnap, mikor a *Lamsdorff* gróf orosz külügyminiszter tiszteletére adott diszebedről visszatért, este 9 órakor a Hotel Sacherben *Körber* osztrák miniszterelnök látogatását fogadta. A két államférfi tárgyalása egy óránál tovább tartott és hallomás szerint az általános helyzet körül forgott.

Ma reggel 9 órakor *Széll* miniszterelnök külön kihallgatáson volt a királynál. A helyzet tisztulása a legközelebbi órákra várható, annál is inkább mert *Széll* miniszterelnöknek az a szándéka, hogy délután 3 órakor visszautazzék Budapestre.

A miniszterelnök részt fog venni azon a diszebeden is, melyet *Goluchowszki* külügyminiszter ad déli egy órakor *Lamsdorff* gróf orosz külügyminiszter tiszteletére.

Mint értesülünk, az a válasz, melyet a magyar miniszterelnök a szabadelvű párt szónokának üdvözlő beszédére adni fog, rövid lesz és csak általános körvonalokban lesz ebben a válaszban nyilatkozat a tárgyalásokról és az ezekből fejlődött helyzetről.

(Bécsi hang a válságról.)

A *Neue Freie Presse*, mint Bécsből táviratozzák, ma szokatlan erős hangon ír a magyar sajtóról, melyben a kiegyezés esküdt ellenségét látja. Ez annál is inkább feltűnő, mert éppen ez a lap volt, mely Magyarországgal szemben mindvégig a legszigorubb objektivitás álláspontján maradt.

A bécsi lap tagadja, hogy a kiegyezési tárgyalások zátonyra jutottak volna. Felemlíti ennek bizonyosságára azt a választ, melyet *Széll* Kálmán a *Lamsdorff* tiszteletére rendezett ebéden egy hozzáintézett kérdésre adott. *Széll* Kálmán azt válaszolta, hogy a tárgyalások megfeneklettek, de sietett hozzátenni, hogy ezután néhány gondolat jelet kell tenni, melyet kiki tetszése szerint értelmezhet. A bécsi lapnak az a nézete, hogy a tárgyalások végleg meg nem szakíthatók s hogy a kiegyezés ügyében a két miniszterelnök nem mondta el még az utolsó szót. Konstatálja továbbá, hogy a két kormány lemondásáról már nem is beszélnek.

A bécsi lap azután avval vádolja a magyar sajtót, hogy presszionálja a magyar miniszterelnököt, mert folyton azt hangoztatja, hogy a kiegyezés balsikere Magyarországon győzelemre vinné a gazdasági függetlenség eszméjét. A bécsi lap a magyar sajtó ezen jósálatát a *sovinizmus* örjöngésének, majd nagyszájúságnak nevezi, melytől a bécsieknek nincs okuk miért megijedniük.

(Az utolsó órák.)

Bécsből táviratozzák: *Széll* Kálmán és *Körber* dr. miniszterelnökök *Goluchowszki* gróf külügyminiszternek *Lamsdorff* orosz külügyminiszter tiszteletére adott ebéde után ismét összeültek a Sacher-szállóban tanácskozássra. A tanácskozás teljesen eredménytelenül ért véget.

Délután 4 órakor osztrák minisztertanács volt. Tekintettel arra, hogy ez a minisztertanács esetleg fordulatot idézhet elő, Széll Kálmán a délután öt órai vonattal nem utazott el, hanem éjjeli 11-ig Bécsben maradt, hogy az utolsó percig alkalmat szolgáltatson az osztrákoknak a megegyezés létrejöttére.

Széll miniszterelnök az esti órákban ismét kihallgatásra megy a királyhoz.

(A kiegyezés megszületése.)

Este 10 órakor táviratozzák Bécsből: Epp e percben adott ki a két kormány egy közös kommunikét, melyben konstatálja, hogy a két kormánynak ismételt hosszas tárgyalások után sikerült egy oly utat találni, hogy azzal a közöttük a kiegyezés kérdésében még fennálló akadályokat megszüntessék. A kiegyezés Széll Kálmán miniszterelnök elutazása előtt öt perccel perfectté lett. A szabadelpvűpárt holnapi ujesztendei tisztelgése alkalmával ezt az eredményt a miniszterelnök már be fogja jelenteni a pártnak.

Magától értetődik, hogy a kiegyezés kompromisszum útján jött létre. Este háromnegyed kilenc órakor ugyanis Körber dr. — valószínűleg legfelsőbb helyről kapott utasítás nyomán — közölte Szélllel, hogy a kiegyezés megkötésére talált egy közvetítő módot. Azt nevezetesen, hogy osztrák részről hajlandók belemenni a kiegyezésbe és elfogadni Széll előterjesztését, ha magyar részről némi kedvezményt kapnak. Széll azzal felelt, hogy előbb Lukács László pénzügyminiszterrel kell e tárgyban beszélnie. Rögtön beszélt is telefonon Lukácsal s annak végeztével értésére adta Körbernek, hogy a kívánt kedvezményt megadja.

A tanácskozás végeztével Széllnek éppen csak annyi ideje maradt, hogy a vasútra kihajthatott. Ezt megelőzőleg öt perccel Széchenyi gróf, a király személye körüli miniszter e hirrel jött le a Sacher-szálló előtt váró politikusokhoz:

— Hála az Istennek, végre elkészültek...

(Félhivatalos jelentés.)

Bécsből jelentik félhivatalosan: Dél előtt, mikor Széll Kálmán Körbertől kijött, rendkívül levert és mód felett izgatott volt. A hirlaptudósítók csapatosan vártak rá a Sacher-szállóban, a miniszterelnök azonban nem mondott nekik semmit, s így biztosra vették, hogy a kiegyezés nem sikerült. Széll este Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszternél tett látogatást, erre következett aztán a Körber ajánlata és a Lukács Lászlóval való telefon-beszélgetés. Tíz óra előtt tíz perccel tudták meg a hirlapírók, hogy a kiegyezés meg van kötve. Széll Kálmán örömtől sugárzó arccal jött ki Körbertől, az ott lévő politikusok és zszurnalisták élénken megéljeneztek.

A P. Lloyd holnapi száma — nekünk telefonon jelenti — a következőket fogja írni a mai eseményekről:

„Magyarország teljes joggal örvendhet a létrejött kiegyezésnek. A magyar kormány oly soká állott ellen az osztrák kormány igaztalan követeléseinek, hogy ez az utolsó pillanatban elejtette követeléseit s csak mikor Körber az egyezkedési ajánlatot tette, jött létre Széll indítványai alapján a kiegyezés.”

A félhivatalos lap cikke végén a kiegyezés létrejöttét Széll Kálmán sikerének tekinti.

A bankigazgatók albuma.

(Elismerés a Polgári Takarékpénztár felszámolóinak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

Mikor a nyár folyamán az Aradi Polgári Takarékpénztár új életre támadt, az aradi pénzügyvilág vezéremberei: a pénzügyi vezérigazgatók, kik őszinte örömmel üdvözltek ezt az újraéledést, megemlékeztek azokról a férfiakról, kiknek a válságba jutott pénzügyi talpraállítása körül annyi érdemük van: a felszámoló bizottság tagjairól. Az ő önzetlen és fáradtságos munkálkodásukat óhajtották megjutalmazni az aradi pénzügyi igazgatói, de — mint maguk kijelentették — tehetetlenül kellett állniok az érdemekkel szemben. Hogy elismerésüknek valamely formában mégis kifejezést adjanak, elhatározták, hogy emlékeztető albumot adnak nekik.

Az emlékalbumot a mai napon adták át az egykori felszámoló bizottság tagjainak: Heinrich Sándornak, Natlland Bernátnak, Ottenberg Tivadarnak és Tedeschi Viktornek. Az album, mely a felszámoló munkásságának méltatását s az aradi pénzügyi igazgatóinak aláírását tartalmazza, impozáns külsejű mű. Világosbarna bőrből van kötve, a felszámoló monogrammjával s antik művi díszítésekkel ellátva. A benne foglalt szöveg a következő:

Ezelőtt három és fél évvel az Aradi Polgári Takarékpénztár válsága nemcsak helyi, de országos jelentőségű romboló hatással fenyegette a helyzetet. Az aradi négy pénzügyi vezér, nevezetesen Aradi Első Takarékpénztár, Aradmegyei Takarékpénztár, Aradi Ipar és Népbank, Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár vezető elemei lelki szemei elé állították azt az iszonyú pusztítást, amelyet nemcsak a részvényesek tőkéjének, de különösen a több százakra menő, legnagyobb részben kizárólagos vagyonukat képező legszegényebb elemek betéteinek elvesztése idézett volna elő, de látták az adósok tömegének kétségbeesett helyzetét is, mely tartozásainak azonnal való lefizetésével következett volna be, végül látták azt az országos hatású depressziót, a melyet a záloglevelek iránti bizalom megrendülésével a külföldi tőke visszavonulása teremtette volna meg, ezeken felül pedig a pénzügyi vezérek tekintélyének fentartása, a bizalomnak a megóvása, saját jól felfogott érdekükből is kötelességük tette; habár anyagilag érintve egyáltalában nem is voltak, hogy ennek a pusztulásnak lehetőleg elejét vegyék.

Igy kellett kezdeni az az együttes akciót, melynek eredménye lett az, hogy nemcsak a betevők kaptak most már az összes betéteiket kamatostul vissza, az összes hitelezők követelése kiegyenlített, a záloglevelekre állapított kölcsönök szabályszerű kezelése biztosított, de a részvényesek tőkéje is a legnagyobb részben megmentett és lehetővé tett nekik az, hogy most már egészséges alapon egy remélhetőleg virágzó és különösen a helyi ipar támogatására szolgáló pénzügyi intézetet teremtsenek belőle.

Ezen kedvező eredmény kétségtelenül első sorban a betevő közönség józan magatartásának és annak a megbecsülhetetlen bizalomnak köszönhető, a melyet a moratórium megadásával a betevő közönség a felszámolással szemben tanúsított. Ez a bizalom adta meg a lehetőséget annak, hogy az ügy ily kedvezőleg rendezett, ámde egy pénzügyi intézet magasabb szempontokból irányított beavatkozása, mint a közönség józan magatartása csak eszköz volt a cél eléréséhez; e mellett szükséges volt, hogy a felszámolást oly egyének vezessék, kiknek működése úgy az intézetek, mint a minden irányban érdekelt nagy közönségnél teljes megnyugvást nyújthatott.

Minekünk nem feladatunk a nagy közönség nevében nyilatkozni, de igenis kötelességünk pénzügyi intézeteink nevében és az azzal összefüggő pénzügyi és hiteltügyi érdekek képviseléséből kiindulva, leghálásabb méltánylásunkkal megemlékezni azoknak a férfiaknak működéséről, akik napi fáradtságos munkájukon

felül, minden egyéni érdek nélkül azt a feladatot vállalták magukra, amely bárom éven át a felszámolással volt összekötve. Mi, akik ismerjük egy rendes pénzügyi felmerülő munka nagyságát, kétszeresen tudjuk méltányolni egy ily zilált és nehéz viszonyok közé keveredett, felosztásnak indult intézet sima lezárolásánál kifejtett tevékenységet, annyival is inkább, mert bár a felszámoló urak az intézetek képviselőitében működtek, de nem mint alkalmazottak, hanem mint magán egyének; az ő működésük tehát nem a pénzügyi intézetek tevékenysége, hanem saját egyéni önfeláldozó, önzetlen ténykedésük.

Azt szokták mondani, hogy a pénzügyi téren a folytonos rideg számítás megöli az emberben az érzelmet iránti fogékonyságot. Hát azt kérjük mi erre, hogy nem-e a legnemesebb emberbaráti érzelmet vezérelte-e a felszámoló urakat hosszú, kitartó és eredményes működésükben? hát nem-e a polgártársak ezrei iránti meleg érzelmet készítette-e őket a dologtól fáradtan a dologhoz? Hát amit közügynek nevezünk, azok között lehet-e eredményében áldásosabb és üdvösebb működést az övéknél kifejtetni, mely egy nemzeti vagyont és ezreknek egzisztenciáját mentette meg.

A négy aradi pénzügyi igazgatói állanak ezen érdemekkel szemben tehetetlenül és tehetetlenségüknek tudatában az együttes működésnek a mai összejövetel alkalmával együttesen és az érdemekhez méltó ünnepélyességgel akarta elismerését és köszönetét a felszámoló uraknak, feladatuk befejezése után kifejezni, a mely által egyszersmint reá akart mutatni arra is, hogy hasonló komoly alkalommal, hasonló önfeláldozás és tömörülés a társadalom feladata. Tegye meg a társadalomban feladatát minden ember, ki azon a téren, a melyen hivatása tartja, oly mértékben, mint a mily mértékben azt a felszámoló urak tették és akkor elkövetkezik az ideális állapot, amidőn a társadalomban nem lesz elhagyatva senki; mert a bajt nyomban követi az orvoslás!

Az aradi pénzügyi igazgatói Heinrich Sándor, Böhm Adolf, Ottenberg Tivadar, Natlland Bernát uraknak, ugyszintén Tedeschi Viktor urnak, ki ezen felül a felszámolás megbízásából az igazgatást vezette, a leghálásabb köszönetünket nyilvánítjuk és tiszteletünknek kifejezésével elismerésünknek maradandó emlékeül, számukra ezen egyszerű emlékkönyvet állítottuk ki.

Arad, 1902. június hó 10 én.

Hánu Alajos, Domány József, Andrányi Károly, Parecz György, Schusztér Illés, Bing Vilmos, Wadovszky Gusztáv, Neuman Samu, Herzel Bernát, Ifj. Kintzig János, Tagányi István, Szalay Károly, Reicher Ferenc, Ring Lajos, Kristófy János, Vásárhelyi László, Vajda Lajos, Salac Gyula, Hegedüs László, Purgly János, Urban Iván, Szalay Antal, Kintzig János, Ormos Péter, Vásárhelyi Béla.

SPORT.

Magyar vivóakadémia.

— Az aradi országos tornaünnephez. —

Arad, december 31.

Az aradi hirlapok hasábjain már több ízben folyt polemia a fölött, hogy tulajdonképpen a magyar, francia, vagy az olasz vivórendszer-e a tökéletesebb.

Akadnak olyan műkedvelő vitatkozók is, a kik egyáltalán kétségbevonják azt, hogy magyar kardvívás létezik. Most nem tartom sem idő, sem célszerűnek a kérdéshez szakszerűleg hozzászólni, fenntartván magamnak a kérdéses rendszerek között való párhuzam megvonását és előnyismertetését azon időre, midőn az Aradon tervbe vett nagyobb szabású magyar vivóakadémia meg fog tartatni.

Ugyanis, mint e lapok hasábjain már jeleztük: a szövetségi VII-ik országos tornaünnepély 1904-ben Aradon fog megtartatni, melynek keretében a rendező aradi torna-egyesület nagy arányú magyar vivóakadémiát is fog rendezni. E vivóakadémiára a fő- és székvárosi elsőrendű magyar vivómesterek mind lejönnek, ugyszintén a vidéki jobb hírnévűek örvendő magyar vivómesterek is. Tehát a vivóakadémiának a kardvívásra nézve kizárólag magyar

Joanovits Ilonka, Schön Regin, Bruckner nővérek, Pataki Sárika, Glesinger Irma, Orbán Giza (Szeged), Rosenfeld nővérek, Sohlmann Klárka, Reich Largit, Braun nővérek, Altman Juliska, Kron Rózsika, Pichler nővérek, Szalay nővérek, Fränkl Lujzika, Schlesinger k. a (Paulis), Donáth D. ra (Troppau), Klein Rózsika (Budapest), Simon Etelka, Schwarz nővérek, Basch Stefike, Rátkay Margit, Kaleczky Vilma, Wazits nővérek, Neuländer Veronka.

A gáji betörés.

(Hat tettes. öt tolvajlás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

Az aradi rendőrség, mint ezt tegnap megírtuk, elfogott két gáji magyar legényt, akik özv. Popovits Sebóknének a gáji szőlőkben lévő koinájába betörték s onnan butordarabokat, ágyneműket, élelmiszereket stb. loptak el.

A mai nyomozás ebből a betörésből öt újabb betörést fedezett fel s hat tettest tartóztatott le. *Bédl* és *Rónai* detektívek, akiket *Greén* Nándor t. főkapitány Gájba küldött a helyszíni vizsgálat, megtartására, a főkapitány elé állították *Rácz* Antal, *Snikó* György, *Szilágyi* János, *Tóth* György, *Sinkó* János és *Deák* Lajos gáji parasztleányeket, mind a hat csupa tagbaszakadt, marcona ember, akik a detektívek előtt 5 betörést ismertek be.

Azonkívül, hogy özv. Popovits Sebókné lakásából száznegyven korona értékű párna-tollat, kézimunkákat, egy kétsővű vadászfegyvert s élelmiszereket loptak el, elhajtottak *Jovanov* János gáji gazdától két juhot, *Dokmanov* Szvetozártól két juhot, *Berta* Mihálytól elloptak két lóra való szerszámot és *Jakabffy* Zoltán gájvizesi pusztáján a pajtából hatvan kétél dohányt.

A lopott tárgyak nagyrésze megkerült s ezek között legérdekesebb a Popovitsnéől lopott toll és az a néhány zsák dohány, amelyet a *Jakabffy*-pusztáról loptak. Ez utóbbinak már csak egy része van még, 10 csomó dohányt a *Sinkó* lakásán, 47 csomót pedig a *Rácz* Antal lakásán találtak meg a detektívek. Huszonhét kétél dohányt a földbe ástak el a tolvajok, ezt *Szent-Pál* község határában találták meg a detektívek.

Erdekes, hogy a betörő-tolvajok minden kalandjukat éjnek idején végezték s minden egyes alkalommal töltött revolverrel voltak fölfegyverkezve.

A detektívek a betörő-banda minden tagjának lakásán házkutatást tartottak s legnagyobb részt találtak is lopott holmikat elrejtve. Egyik az ágyba rejtette el azokat, a másik egész csomó ágy- és ruhaneműt ázott el a lakása udvarán, a harmadik pedig szalmakazalban rejtgette a lopott tárgyakat.

A betörők, akik izmos, erős alakjukhoz és testi erejükhöz aránytalanul gyáva és félnék legények, bevallották bűneiket.

NAPIREND.

Január 1. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Új év. — Protestáns naptár: Új év. — Izraelita naptár: Ch. v. — Görög-keleti naptár (december 19.): Bonifác. — A nap két 7 óra 34 perckor, nyugszik 4 óra 2 perckor.

Kölesgy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirat szerint a mai napra a következő időjárás várható: Széles, enyhe, eső.

Január 2. Városi rendkívüli közgyűlés délután 4 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Szólókarók szállítás-kedvezménye. Akik szólókarókat vesznek és azt kedvezményesen akarják elszállítani, tudniok kell, hogy a karók árát a szállítási költség nélkül kell kifizetni,

mert az eladó szállítási refakciában nem részesül. A kedvezményt gazdaság-egyesületi igazolvány mellett vehető aztán igénybe.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: Seidl Károly, Budapest. — Steiner Karolin, Trencsén. — Bleicher Mór, Krakkó. — Ziegler Rudolf, Bécs. — Hermann Endre, Bozen. — Sauch József Saul, Lemberg. — Chuyen és Fuchs, Lemberg. — Gottlieb Leiser, Sadagera.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 31

Állásárak. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv kedvtelen. Bányadt irányzat mellett néhány ezer métermázsra került forgalomba, néhány fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonának bányadtak. Időjárás boros.

Esti tőzsde. Berlin $\frac{1}{2}$ olcsóbb, páris változatlan.

Zárás 12 órakor:

Buza 1903. áprilisa	7.63—7.64
Rozs 1903. áprilisa	6.62—6.64
Zab 1903. áprilisa	6.15—6.16
Tengeri 1903. májusra	5.71—5.72
Repece augusztusra	11.75—11.85

Zárás 5 órakor:

Buza 1903. áprilisa	7.64—7.66
Rozs 1903. áprilisa	6.64—6.66
Zab 1903. áprilisa	6.15—6.16
Tengeri 1903. májusra	5.71—5.73
Repece augusztusra	—

Zárás 3 órakor:

Osztrák hitelrészvény	680.75
Magyar hitelrészvény	720.50
Leszámitóbank részvény	448.—
Rima-Murányi vasmű részvény	468.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	685.—
Közuti vasút	624.—
Városi villamos vasút részvény	321.—

Szeszűzet.

— December 31. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szűrtől mosók 12'80—13.— korona mmásanként.

REGÉNY-CSARNOK

A távollevő.

— Francia regény. —

Írta: **Montégut Maurice.**

[6]

(Folytatás.)

Valóban a leány éppen hazajött s Gábor láttára visszadöbbsent; de aztán rögtön nagy erőfeszítéssel lebirta az idegeit s nagyon nyugodtan lépett oda hozzájuk. Közömbös, szeretetreméltóan udvarias szavakat váltottak, de mindegyikük kerülte a másik tekintetét, nehogy zavarodott szemükben meglátszassék lelkük izgalma.

Egy hónapig Gábor majd mindennap tudakozódott öreg barátjáról — akin csakugyan meglátszott valami tulvilági kéz érintése — és mindennap találkozott Renéevel, a leány. szokott mosolyával fogadta, de Gábor, aki most már belelátott a leány lelkébe, szemeiből mély-séges gyászt olvasott ki.

A karosszékéből mozdulni sem tudó Chautrier napról-napra jobban gyöngült s a birtelen katasztrófától való féltében az ifju ki sem mert mozdulni hazulról, nagy buzgalommal dolgozott s befejezte a könyvét.

S megjelent a „Szabad város“ a könyvkereskedések boltablakaiban, de szerzője nem érezte többé azt az izgalmat, mint első szereplésénél; a könyve sorsa csaknem közömbös volt neki, a gondolatai máshol időztek.

De még aznap este, mikor a könyve megjelent, tizenegy óra tájban, mikor a ház külső lakosztályaiban, Gábor lámpásán s a beteg lámpásán kívül minden más világosság kialudt, mindenki aludt, óvatos léptek hangzottak fel a lépcsőn s tapogató, reszkető kéz oly halkán kopogtatott Gábor ajtaján, hogy ez nem tudta, vajjon jól hallotta-e?

A könnyed kopogtatás újra felhangzott. Az ifju most már kinyitotta az ajtót s lámpását magasra emelve Renée halavány arcát pillantotta meg, a reszkető, szenvedélyes Renée-ét, aki szinte magánkívül szorított két kézzel a kebléhez egy könyvet, melyet Gábor rögtön megismert. Az ifju megijedt.

— Talán az öregapja . . .
— Nem; alszik, egészen nyugodt. Sőt jobban van . . .

A leány először lépett be Gábor szobájába s biztos mozdulattal, vonakodás nélkül, mintha gondolatban már ezerszer megtette volna ezt az utat, mintha ismerné már ezt a környezetet.

— Renée . . . ön ebben az órában . . . itt!
Gábor hangja reszketett. A leány nagy meredt, zavarodott szemével a legnagyobb elragadtatással nézett rá.

— Igen, én . . . itt vagyok . . . ebben az órában. — szolt végre. — Igen, én vagyok, aki azért jöttem, hogy megmondjam önnek, hogy ön nagy költő, hogy a könyve csodálatos . . . ó Istenem, milyen szép . . . s mennyire szeretem önt!

Gábor visszahökken, háborgó agyvelejében valami hang még azt kiáltotta: ne! De a leány tárt karral állt ott előtte, olyan elhatározott arccal, hogy az ifju nem látott többé most, csak őt, szintén elvesztette az esztét s magához ragadta a leányt.

— Mióta szeretsz?
— Régen, nagyon régen! S te?

— U, én . . . kezdettől fogva . . .
S e naptól kezdve egymás iránt való gyengédségük még növekedett, egyedül s kizárólag csak egymásnak éltek. A két emelet közt titokzatos levelezés kezdődött. Egy kerülgőnek bizonyos része, melyet Renée játszott, azt jelentette:

— Egyedül vagy, lemehetek?
S ha Gábor zajosan csukta le az ablakát, az volt a felelet:

— Jöjj, várlak!
Viszont ha Renée polkát játszott, az azt jelentette, hogy akadály jött közbe, késnie kell. De még egy karosszék zajosabb módon való odábtolásának is megvolt a jelentősége.

Renée most már legalább egyszer napjában mindig ellátogatogatót Gáborhoz s nemsokára találkozott nála Falkenberggel is. A svéd arca egyszerre halothalvány lett, a szeméből kialudt minden fény, de a fiatal leány rögtön tudott magyarázatot adni a látogatásának. A nagyapa küldte — s mondott valami elfogadható okot, hogy miért.

Falkenberg Henrik azért szemmeláthatóan sokat szenvedett. Gyakran nyomban a leány után ott termett Gábornál, hangosan, erősen csengetett s rendesen be is eresztették, de egy nap nem nyílt meg előtte az ajtó.

Hiába várt, olvasta a pillanatokat, a percek, aztán visszatért a szobájába s fejét a két kezébe temetve, sirt egész éjjel; ő is szerette Renée-t régen, kezdettől fogva.

(Folytatása következik.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

E. L. Pécska. Szívesen látjuk és üdvözljük a régi taborban. A kiadóhivatal már intézkedett, hogy kérését teljesítse. A jó kívánságokat köszönjük s hasonlóan viszonzunk.

K. J. Szaszkabánya. Az a vidék messze esik tőlünk s így óhajtatást, sajnálatunkra, nem teljesíthetjük.

Sz. J. Arad. Jöndulataért fogadja köszönetünket. Versét azonban nem közölhetjük, mert az enyhén szólva, nagyon gyenge.

B. Z. Arad. Névtelenül beküldött közleményeket nem szoktunk ugyan figyelembe venni, de az ön kéziratával kivételt tettünk. Elolvastuk. Hát bizony kár volt az időért, mert ennél szörnyűsebb irományhoz régen volt szerencsénk.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Többeknek Tegnap és ma a lapkihordásra vonatkozólag több oldalról panasz érkezett hozzánk. A zavarok onnét támadtak, hogy az új előfizetők száma váratlanul felszaporodott, s amíg megbízható kihordókat kapunk, addig a régiak között kellett elosztani az ujonan érkezett helybeli előfizetők címeit. A további esetleges zavarokat kérjük telefonon, vagy levelezőlapon azonnal bejelenteni lapunk kiadóhivatalának, mely mindent el fog követni, hogy igen tisztelt előfizetőink korán és pontosan kapják kézhez az Aradi Közlönyt.

Nemzeti színház.

Csütörtökön, 1903. évi január hó 1-én:

Bérletszünet.

Bérletszünet.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árkakkal:

Dráma a tenger fenekén.

Látványos színmű 5 felvonásban, 6 képben. Irta: Duque Ferdinand. Fordította: Huszár Imre.

SZEMÉLYEK:

Sir Reginald	Győre Alajos.	Szarténe	Ternyei L.
Ellen	Daróczi Ilka.	Pekovits Nika	Mariházi M.
Emilia	Gazdi A.	Jeremiah	Pajor Agnes.
Friquet	Püredi J.	Parancsnok	Gózon Béla.
Alparancsnok	Németh J.	Hajóstiszt	Palotai Gy.
Norton James	Csiky László.	Feargus	Sarkadi A.
Lujza	Csigaházi E.	Jegyző	Takorai L.

Kézdate délután 3 és fél órakor.

Béret 92. sz.

Páros.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, rendes árkakkal:

Katalin.

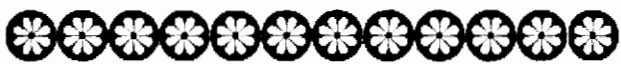
Kredeti operette 3 felvonásban. Irta: Dr. Beldi Izor. Zenéjét szerzette: Fejér Jenő.

SZEMÉLYEK:

H. Katalin	Singhoffer V.	Iwanoff Alexis	Németh J.
Gróf Guracky	Szabó József.	Chevalier	Polgár S.
Buranoff Iván	Győre Alajos.	Duplessis	Rózsa Lili.
Sunderland	Tukorai L.	Anica	Szilassy J.
Troikoff Fedor	Sarkadi A.	Gregor	Juhász S.

Kézdate este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Uj-évre!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nagyobb könyvtári vételek és előnyös beszerzések folytán **disz műveket, ifjúsági iratokat, mesés- és képes könyveket, óriási választékban, meglepő olcsón** árusítok.

Egyben van szerencsém tudatni, hogy a Fischer Eliz-féle palota legnagyobb üzlethelyiségében külön

ujévi tárlatot

nyitottam, melyben az idei könyvpiac minden **ujdonsága, disz munkák, ifjúsági iratok, és képeskönyvek, a legdivatosabb diszlevél-papírok, mindenféle imakönyvek, emlékkönyvek, ujévi és egyéb levelező-lap ujdonságok, gyönyörű, eredeti levelező-lap-albumok, emlékkönyvek és mindenféle disztárgyak rendkívül jutányos áron** lesznek kaphatók.

Kérem a n. é. közönséget, hogy mielőtt szükségletét megvásárolná, e tárlatomat megtekinteni sziveskedjék, hogy a **beszerzés szokatlan előnyösségéről, az óriási választékról és olcsó árakról** meggyőződjék.

Névjegyek

divatos és szép kivitelben 20 perc alatt készíttetnek. Olcsó árak.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSO

könyv-, papir- és zenemű kereskedése, Aradon Andrásy-tér 20. sz. (Aréna-épület.)

Ugyan-e cég ajánlja az olvasó közönség szives figyelmébe 60,000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden ujdonság megjelenés után azonnal kapható.

Boldog ujévet

kiván helybelli és vidéki

vevőközönségének

Czernóczky Mihály

czipész

12

Kossuth-utca 66. sz. és Boros Béni-tér 2. (Kneffel-ház).

Boldog ujévet

kiván

igen tisztelt vevőinek, ismerőseinek és jóbarátainak

Berger B.,

2

uri szabó.

Igen tisztelt helybelli és vidéki vevőinek

boldog ujévet

5

kiván

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedő ezég

Boldog ujévet kíván

igen tisztelt

vevőinek és jóbarátainak

Schäffer Henrik

és

Schäffer Lipót.

Boldog ujévet

kiván helybelli és vidéki

vevőközönségének

Wolf János

czipész

6

Szabadság-tér (régí színház-épület.)

Igen tisztelt vevőinknek

boldog ujévet

kivánunk.

Färber Lajos és Testvére,

fűszer és csemegekereskedő.

7

Arad, Szabadság-tér.

Boldog ujévet

kivánunk

összes nagyérdemű vevőinknek és üzletbarátainknak

BERTA TESTVÉREK

19

vaskereskedők

Arad, Andrásy-tér 3 szám.

Mélyen tisztelt vendégeimnek és jóakaróimnak

boldog ujévet

kivánok.

Kass Béla.

Boldog ujévet

kiván

megbizóinak és jóbarátainak

Ifj. Kállay Nándor,

8

építőmester.

Boldog ujévet

kiván

helybelli és vidéki vevőközönségének

Pilcz Irma,

derékfűző készítő

Deák Ferencz utca 30.

Bohus-ház.

Boldog ujévet kíván

a mélyen tisztelt vendégeinek, ismerőseinek és barátainak

Szabó Kálmán,

a „Kispipa“ vendéglőse.

17

Boldog ujévet

kiván

helybelli és vidéki vevőközönségének

Tamasdán Károly,

fűszer-, csemege- és ásványviz kereskedő

13

Aradon, József főherceg-ut 12.

Vendégeimnek, barátaimnak és ismerőseimnek.

Boldog ujévet

10

kivánok

Kánya Géza.

Boldog ujévet

kiván helybelli és vidéki vevőközönségének

Weinberger Ferencz

18

aranyműves és ékszerész

Andrási tér (Központi szálló épület)

Boldog ujévet kíván

vendégeinek, ismerőseinek és jóbarátainak

18

Weisz Ignác,

a „Városi vendéglő“ bérlelője.

3

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvényeinek

13-ik számú szelvényei

1903. január 2-től

30 koronával beváltatnak

Aradon a társulat pénztáránál.

Makón } a társulat fiókintézeténél.
Pécskán }

A közeledő fűtési idény alkal-
mából ajánlunk

első rendű szagtalan

Fűtő kőszén

100 kiló 3 korona 40 fillér;
ugyszinte darabos

Ségszesz-pirszenet

(koks.)

100 kiló 4 kor. 40 fillér.

5 és 10 mm. egyszeri vételnél

árkedvezmény

kétszer mosott, valódi porosz

kovács kőszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;
rostált darabos

bükk-faszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végett főnap időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

1608

Telefon szám 139.

AJÁNLOM

— MINT EGYEDÜLI FÓRAKTÁROS — AZ IGAZÁN
VILÁGHIRŰ, ÉS A NEMZETI CASSINÓ ÁLTAL IS
KEDVELT

IRROY ERNŐ-FÉLE
FRANCIA PEZSGÓT

NAGY ÉS KIS ÜVEGEKBEN.

KEDVEZMÉNYEZETT ARAKON;

TOVÁBBÁ UGYANCSAK ÁLTALA KÉSZÍTETT,
1/4-es ÜVEGEKBEN

REGGELI PEZSGÓT

ÜVEGJÉT 3 KORONÁÉRT.

FEJÉR GYULA,

FÜSZERKERESKEDŐ.

Értesítés.

Karácsonykor majdnem teljes készle-
tünket kiáruztuk és ezért azon kellemes
helyzetben vagyunk, hogy **nem vissza-**
maradt, hanem ujjonnan beszerzett

ujévi ajándékokat

ajánlhatunk a nagyérdemű közönségnek
a legolcsóbb árak mellett.

Imakönyvek,

képes- és mesés-könyvek,
— levélpapírok dobozokban.

Ujévi üdvözlőkártyák, képes levelezőlapok
teljesen új és **a legdivatosabb min-**
tákban kaphatók:

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedésében, Aradon, 2046

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

A nagyérdemű közönség figyelmébe!

Alólirott fűszerkereskedők, közös meg-
egyezéssel és kötelezőleg kijelentjük, hogy

ujév napján

üzleteinket egész napon át zárva tartjuk.

Éles Armin.

Lázár Gyula.

Daimel Lajos.

Guttman Samu.

Tamasdán Kornél.

Hartmann Samu.

Fejér Gyula.

Färber Lajos.

Dürr Gusztáv.

Rothstein Mór.

Ifj. Weisz Mór.

Pollák József.

Prolich István.

Dr. Austerweil László

törvényszéki orvos urnak

Aradon.

Midőn az emberiség nevében hosszú
időn keresztül teljesített sikeres működésére
az isten segédelmét kívánom, egyuttal a leg-
mélyebb hálás köszönetemet nyilvánítom
a gyógyíttatásom körül kifejtett buzgó el-
járásáért és egyszersmind mindenkinek
legmelegebben ajánlom.

Mély tisztelettel

Pilán György,

Asztalos Sándor-utca 3.

A fűtési idény beálltával minden
rendszerü

kályhákat

fa, kőszén és coaks fűtésre,

ugyszinte tüzi-eszközöket, kemence elő-
téteteket, kályha ellenkezőket, fa-kosara-
kat, szénttartókat stb., a legegyszerűbb ki-
váltól a legdiszesebbig, **nagy választékban**
s legjutányosabb áron ajánl

Kneffel Károly és fia

vaskereskedése nagyban és kicsinyben

Aradon, Andrassy-tér 14. sz. Hermann-palota.

Rajzkönyvvel kályhákrol kívánatra
készséggel szolgálunk

Idegbetegeknek fontos!

Hűdés elleni zsir. (Ideg essenzia.)

Legujabb gyógymód

A hűdés elleni víz (vagy ideg essenzia), egy olyan folyadék, amely napo-
ntól egyszeri fejmosásként jön alkalmazásba; ez által megfelelő anyagok juttat-
nak közvetlenül a bőrön keresztül az idegrendszerbe, melyek azt, va-
lamint az egész testet erősítik, új életre keltik és így meglepő eredmények
érnek el. Már sok idegbeteg szabadult meg ily módon bajától, amit igazolni is tu-
dunk. A meghülés ki van zárva, sőt ez inkább megvéd a hűléstől.

A hűdés elleni víz minden esetben használható, ahol akár az idegrendszer meg-
nyugtató, avagy ennek működésbe hozataláról van szó. Ennek különösen az a ren-
deltetése, hogy megvédjen az agyhűléstől, agylágyulástól és az agyba való
vértóvulástól.

Hamár a szerencsétlenség bekövetkezett, úgy ezen hűdés elleni víz (ideg essen-
cia) kiválóan alkalmas ennek elmulasztására és a szerencsétlenség által beállott bé-
nulás, ideggyöngöség stb. gyógyítására mert általa egy eddig még nem ismert
gyógymód lépett életbe.

Ezen új, egyszerű és olcsó, amellet ártatlan, hatékony gyódmódra felhívom min-
denkinek a figyelmét, kik **gutaütéstől** félnek, avagy **idegesség, fejfájásnak, hát-
fájásnak** vagy **migraine**ben szenvednek, **fejvértelulással** szoktak lenni, hom-
lok alatti nyomást éreznek, kik könnyen fellázadnak, levertség, oktalanul aggodal-
maskodás, fűzűgés, álmosság, szédülés, görcsök, a végtagok merevsége, gyenge
emlékező-erő, kinek szeme káprázik, avagy szeme előtt sötétséget lát, kéz és láb
elhűlésénél reszketőség, csuklás, **álmosság, nyelv- és nyelvérték érzéketlen-
ség, gyöngöség, étvágytalanság, ájulás, reuma, szívdobogásban stb. stb. szenvednek,**
amelyeknél ajánlatos a híres hűdés elleni víz (ideg essenzia) használni.

1 üveg - körül. 4 hétéig elég, melynek ára portóval és csomagolással együtt
3 korona, és a valódi csak töltés szereshető be.

August Hemme,

Hannover, Ludwigstr. 24.

Barna kőszén

a legolcsóbb

tüzelő és fűtési anyag

házi és üzemcélokra.

1 Waggon (10.000 kilogramm) **120 korona**
az aradi állomásra bérmentve szállítva ajánl

VARGICS IMRE

kőszénbánya tulajdonos

2184

Szinérszeg, Temesmegye.

Aradi és csanádi egyesült vasutak

Gurahonczy cementgyárából

Sürgőnczim : Czenentgyár Gurahoncz.

Gurahonczy portlandcemen-
tet, mely a magyar mérnök
és építész-egylet által megsza-
bott normáliákat 60—70%-kal
felülmulja, lassan vagy gyor-
san kötő minőségben, rend-
kívül finoman őrölve, felelős-
ség mellett szállit az

aradi és csanádi egyesült vasutak

gurahonczy cementgyára.

Minden háziasszony

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és józre való
tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéát használja.

Tiszteletteljes kérelem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen maláta
kávé, hanem mindig határozottan — Kathreiner-féle — Kneipp-maláta
kávé, s azt csakis az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

Ara csomagonként 50 fillér.

500 gramm.

Kathreiner-féle

Véd-

Kneipp maláta kávé

egész szemekben.

Kathreiner-féle maláta kávé
München.

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban el-
terjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal fel-
szívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú
ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt
májfoltot, bőrtájkát (mitesser) és minden arczfoltosságot. Masszazs-
hoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csak az az készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1736

Margit szappan 70 fillér. Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Ápátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Fe-
rencs, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi
Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István,
Földeákon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István,
Gyóron: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevegesen: Schögl Pál, Kun-
ágótán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi
Ferencz, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Koseuth Pál, Nagy-Halmá-
gyon: Hanzóros Adám, Nagy-Zerindén: Vály Geza, Ó-Pécsken: Bokazin János, Pankotán:
Pöseritz Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaros: Fromm D. Traugott, Si-
mándon: Csiky Lukács, Soborszában: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauzler Sándor,
Tauszon: Kuniz János, és Új-Aradon: Ternajgo Géza arcz gyógyszerárakban.

Arad' legnagyobb óra- és ékszerraktára.

Óriási választék!

1000 és 1000

különböző ékszertárgyak s órák érkeztek

a karácsonyi és újévi ünnepekre,

melyre az alábbi árjegyzéket hocsajtom ki:

Egy szép valódi ezüst ajándéktárgy	—	frt 80 kr. és feljebb
Egy valódi 14 karátos arany gyűrű	1	frt 50 kr.
Egy pár 14 karátos arany függő	1	frt 50 kr.
Egy nickel zsebóra	2	frt 50 kr.
Egy finom nickel óra	3	frt — kr.
Egy kettős fedelű nickel vagy acél óra	4	frt 20 kr.
Egy valódi ezüst óra	4	frt — kr.

Ébresztő óra 1 frt 70 kr.

Csak alkalmi vételek és eladások.

Tört arany-, ezüst- és ékszertárgyak készpénzért a legmagasabb
árban megvétetnek vagy más új tárgyakra átcsereztetnek.

DEUTSCH IZIDOR

óra- és ékszerész

2175

Aradon, Templom-utca (Minorita-palota.)

Telefonszám 438.

Arad legolcsóbb, bevásárlási forrása.

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

uri szabósága

Aradon,

Vörösmarty-utca 1. szám.

**Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.**

1542

**Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.**

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

Nagyszebeni Földhitelintézet.

A legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk
jelzálogkölcsonőket

30 $\frac{1}{2}$, 38, 40 $\frac{1}{2}$ és 50 évi visszafizetésre (amortisációra) fél éves részletekben, melyekben úgy a kamat, mint a tőke törlesztése be foglaltatik. A kölcsönök késspénzben a záloglevelek teljes névértékben fizetendők ki.

A kölcsönök közvetítését eszközli megbízottunk

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozva a fenti hirdetésre, kérem a t. jelzálog kölcsönt kereső közönséget, hogy úgy mint eddig, továbbra is bizalommal forduljon ügyeivel hozzám, elvem mindenkor a közönség szolid kiszolgálása volt s marad is

A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, díjazásom utólagos.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet 1496

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (Spielmann-ház) I. emelet.

Hajhullás ellen

használjuk a Rozsnyay-féle „Haj-essenz”-t. Kijűnő hatása. Megszünteti a korpaképződést, erősíti a hajgyökereket és a fejbőrt. Meggátolja a haj kihullását. A hajnak selymes légyságot ad és annak színét nem változtatja meg. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Fagydagánatokat,

kéz és láb fagyását rövid idő alatt gyógyítja a Dr. Kepes-féle fagybalzsam. Pár nap alatt megszünteti a fagyott helyeken a kellemetlen viszkető érzést.

Egy üveg ára 70 fillér.

Tisztelt Uram! Évekkel ezelőtt használtam az Ön gyógytárából egy igen jó fagybalzsamot, mely Kepes-féle fagybalzsam néven lett árusítva. Azóta már több másféle fagybalzsamot is használtam, de egy sem bizonyult oly jónak, mint az Ön készítménye. Legyen szives küldeni stb. stb. . . .

B. M. Keresztes.

Kiváló tisztelettel

Róth Mór.

Felrepedezett, a hidegtől kivörösödött kezek ellen

legkijűnőbb hatása a

Farine d'Amandes,

melynek használata a kéz bőrét felpuhítja. — Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható egyedül:

653

Rozsnyay Mátyás gyógyszerházában, Aradon.

Dosmetika és vegyi készítmények gyára.

Telefon szám 493.

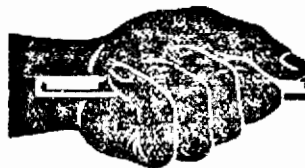
CZIRKÁL GÉZA

asztalos,

Atzél Péter-utca 3. szám,

a színházzal szemben.

2196

DÜRR GUSZTÁV

csemege-, tea-, rum-, fűszer-, bor- és ásványvizek
kereskedése

A Z „ARANY SZARVASHOZ”
Aradon, József főherceg-ut 2.

Alapított 1888-ban. — Telefon 118. — Alapított 1888-ban.

A n. é. mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kérve, értesíteni van szerencsém, hogy a téli idény beálltával üzletemet friss és jó árakkal és a csemege cikkek összes különlegességeivel dusan felszereltem. Figyelmesebb, előzetes, pontos kiszolgálással és legolcsóbb árainról előre is biztosíthatom.

Különös figyelmét felhívva alantí kiváló friss cikkeimre s előforduló b. rendeléseivel szerencséseltetni sziveskedjen.

Friss cikkeim a következők:

Karácsonyfa díszek, cukros és csokoládés alakok.

Fondant cukorkák fára aggatni,

remek bonbonok, cukorkák díszes dobozokban, óriási választékban.

Déli gyümölcsök óriási választéka, ugymint:

cukor, gyümölcs vegyesen kimérve és díszes dobozokban, smyrnai és szultán fügek, friss malagaszőlők, datolya-görzi prunella, banána, boszniai aszalt szilva compotnak, papírhaju dessert, mandola, sugatirozott narancshéj, remek erdélyi dió.

Kávékban a legkijűnőbb fajú ceylon, cuba, arany-jáva, cubagyöngy, mooca és portorico.

Teák különös olcsó árakon, a legkijűnőbb eredeti orosz és china theák, mandarin, imperial, császár elegy és assam keverékek, kiváló díszes dobozokban és csomagokban.

Rumok tiszta valódi angol, jamaicai, ananász, cuba és portorico. 2281

Borok: asztali és pecsenye, fellérés vörös.

Pezsgők: Törley, Hubert, gentry-club, francoise, Vin brut és Monopol pezsgők, G. H. Mumm Co. reimsi pezsgők nagy raktára.

Szardinia, pisztráng, angolna, kelettengeri hering pácolt és maronizott halak összes nemei.

Remek sajtok. Ementhali, groi, imperial, strachino, gorgonzola, camembert, Tromégo du Brie Romadour, Döry-Pusztai és hagenbergi csemege sajtok friss készlete.

Magyar és francia cognac, kül és belföldi likörök, Curacao, Benediktin, Vaniliai, allasch és ezek nemei.

Prágai sonkák, kijűnően pácolt tábla busos szalonna, szárított gomba, borsó, saárga, bab-conservék. — Sótalan, nagyszemű caviar.

Vadsertés, őz, nyul, fogoly és fácán idényben állandóan.

Nagyszerű karácsonyi cukorkák kiállítása!

Aradi és csanádi egyesült vasutak

Gurahonczyi czeementgyárából

Sürgönczim : Czeementgyár Gurahoncz.

Gurahonczyi portlandczeementet, mely a magyar mérnök és építész-egylet által megszabott normáliákat 60—70%-kal felülmulja, lassan vagy gyorsan kötő minőségben, rendkívül finoman őrölve, felelőség mellett szállit az

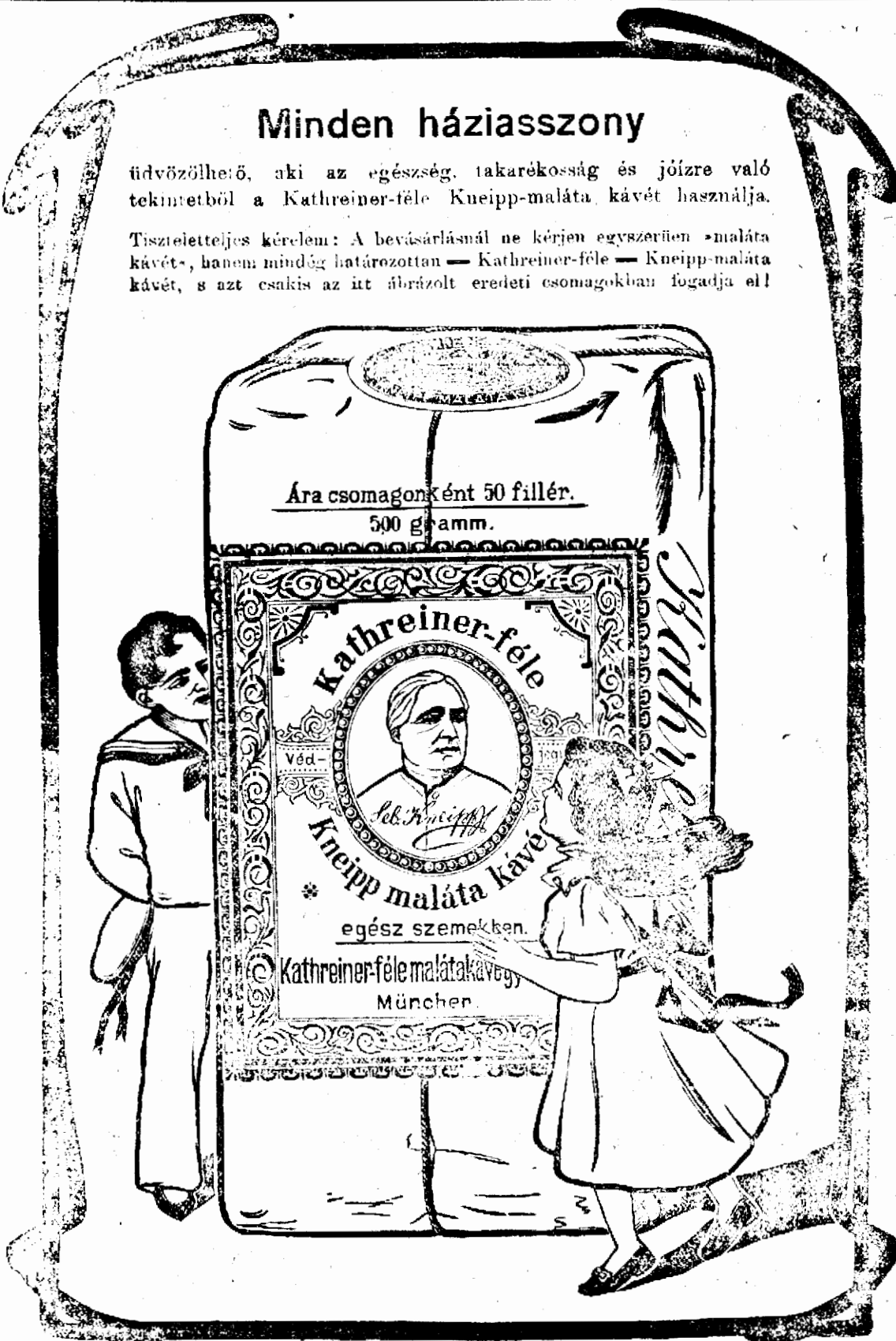
aradi és csanádi egyesült vasutak

gurahonczyi czeementgyára.

Minden háziasszony

tidvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízre való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávét használja.

Tiszteletteljes kérelem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen »maláta kávét«, hanem mindig határozottan — Kathreiner-féle — Kneipp-maláta kávét, s azt csakis az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

Ara csomagonként 50 fillér.

500 gramm.

Kathreiner-féle

Véd-

Kneipp maláta kávé

egész szemekben.

Kathreiner-féle maláta kávé,
München

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBÖRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet széplőt, májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arczisztatlanságot. Massazsához használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek szimares védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessenék óvakodni!

Egy tévely ára 1 korona.

1736

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Ferencz, Boros-Sebesen: Zangorl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevegesen: Schögl Pál, Kun Agotán: Fejes Lajos, Kuricsán: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M. Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzócs Adám, Nagy-Zerindon: Vály Géza, Ó-Pécskán: Ekecsin János, Pankotán: Fosevitz Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simandon: Csiky László, Soborsánban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Haeuzler Sándor, Tanczon: Kuniz János, és Uj-Aradon: Ternajgo Géza urak gyógyszerárakban.

Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára.

Óriási választék!

1000 és 1000

különböző ékszertárgyak s órák érkeztek a karácsonyi és ujévi ünnepekre,

melyre az alábbi árjegyzéket hocsajtom ki:

Egy szép valódi ezüst ajándéktárgy	—	frt 80 kr. és feljebb
Egy valódi 14 karátos arany gyűrű	1	frt 50 kr.
Egy pár 14 karátos arany függő	1	frt 50 kr.
Egy nickel zsebóra	2	frt 50 kr.
Egy finom nickel óra	3	frt — kr.
Egy kettős fedelű nickel vagy acél óra	4	frt 20 kr.
Egy valódi ezüst óra	4	frt — kr.

Ébresztő óra 1 frt 70 kr.

Csak alkalmi vételek és eladások.

Tört arany-, ezüst- és ékszertárgyak készpénzért a legmagasabb arban megvételnek vagy más új tárgyra átcsereitelnek.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

2175

Aradon, Templom-utca (Minorita-palota.)

Telefonszám 488.

Arad legolcsóbb, bevásárlási forrása.

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

uri szabósága

Aradon,

Vörösmarty-utca 1. szám.

**Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.**

1542

**Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.**

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

Nagyszebeni Földhitelintézet.

A legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk
jelzálogkölcsonőket

30%, 38, 40% és 50 évi visszafizetésre (amortisációra) fél éves részletekben, melyekben úgy a kamat, mint a tőke törlesztése beengedélyeztetik.
A kölcsönök késpénzben a záloglevelek teljes névértékben fizetnek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközöl megbízottunk

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindenemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozva a fenti hirdetésre, kérem a t. jelzálog kölcsönt kereső közönséget, hogy úgy mint eddig, továbbra is bizalommal forduljon ügyeivel hozzám, elvem mindenkor a közönség szolid kiszolgálása volt s marad is

A bekobelezési költségeket kívánatra előlegezem, díjazásom utólagos.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

1496

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (Spielmann-ház) I. emelet.

Hajhullás ellen

használguk a Rozsnyay-féle „Haj-essenz“-t. Kitérő hatású. Megszünteti a korpaképződést, erősíti a hajgyökereket és a fejbőrt. Meggátolja a haj kihullását. A hajnak selymes lágyaságot ad és annak színét nem változtatja meg. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Fagydagánatokat,

kéz és láb fagyását rövid idő alatt gyógyítja a Dr. Kepes-féle fagybalzsam. Pár nap alatt megszünteti a fagyott helyeken a kellemetlen viszkető érzést.

Egy üveg ára 70 fillér.

Tisztelt Uram! Évekkel ezelőtt használtam az Ön gyógytárából egy igen jó fagybalzsamot, mely Kepes-féle fagybalzsam néven lett árusítva. Azóta már több másféle fagybalzsamot is használtam, de egy sem bizonyult oly jónak, mint az Ön készítménye. Legyen szives küldeni stb. stb. . . .

B. M. Keresztes.

Kiváló tisztelettel

Róth Mór.

Felrepedezett, a hidegtől kivörösödött kezek ellen

legkitünőbb hatása a

Farine d'Amandes,

melynek használata a kéz bőrét felpuhítja. — Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható egyedül:

653

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárán, Aradon.

Dosmetika és vegyi készítmények gyára.

Telefon szám 493.

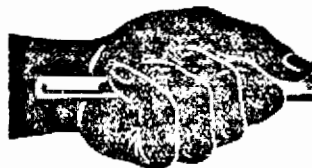
CZIRKÁL GÉZA

asztalos,

Átél Péter-utca 3. szám,

a színházzal szemben.

2196

DÜRR GUSZTÁV

csemege-, tea-, rum-, fűszer-, bor- és ásványvizek
kereskedése

A Z „ARANY SZARVASHO Z“
Aradon, József főherceg-ut 2.

Alapított 1888-ban. — Telefon 118. — Alapított 1888-ban.

A n. é. mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kérve, értesíteni van szerencsém, hogy a téli idény beálltával üzletemet friss és jó árukkal és a csemege cikkek összes különlegességeivel dusan felszereltem. Figyelmes-, előzékeny-, pontos kiszolgálással és legolcsóbb árainról előre is biztosíthatom.

Különös figyelmét felhiva alanti kiváló friss cikkeimre s előforduló b. rendeléseivel szerencsétlenül sziveskedjen.

Friss cikkeim a következők:

Karácsonyfa díszek, cukros és csokoládés alakok.

Fondant cukorkák fára aggatni,

remek bonbonok, cukorkák díszes dobozokban, óriási választékban.

Déli gyümölcsök óriási választéka, ugymint:

cukor, gyümölcs vegyesen kimérve és díszes dobozokban, smyrnai és szultán fügek, friss malagaszőlők, datolya- görzi prunella, banána, boszniai aszalt szilva compotnak, papirhaju dessert, mandola, sugatirozott narancshéj, remek erdélyi dió.

Kávékban a legkitünőbb fajú ceylon, cuba, arany-jáva, cubagyöngy, mocha és portorico.

Teák különös olcsó árakon, a legkitünőbb eredeti orosz és china theák, mandarin, imperial, császár elegy és assam keverékek, kiváló díszes dobozokban és csomagokban.

Rumok tiszta valódi angol, jamaicai, ananász, cuba és portorico. 2281

Borok: asztali és pecsénye, fehér és vörös.

Pezsgők: Türley, Hubert, gentry-club, francoise, Vin brut és Monopol pezsgők, G. H. Mumm Co. reimsi pezsgők nagy raktára.

Szardinia, pisztráng, angolna, kelettengeri hering pácolt és maronizott halak összes nemei.

Remek sajtok. Ementhali, grol, imperial, strachino, gorgonsola, camembert, Tromége du Brie Romadour, Dóry-Pusztai és hagenbergi csemege sajtok friss készlete.

Magyar és francia cognac, kül és belföldi likörök, Curacao, Benediktiner, Vaniliai, allasch és ezek nemei.

Prágai sonkák, kitünően pácolt tábla husos szalonna, szárított gomba, borsó, saárga, bab-conservék. — Sótalan, nagyszemű caviár.

Vadsertés, őz, nyul, fogoly és fácán idényben állandóan.

Nagyszerű karácsonyi cukorkák kiállítása!

Lapkihordók

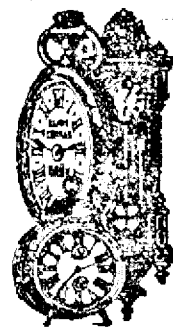
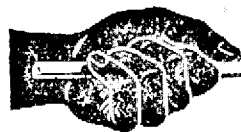
heti fizetéssel felvétetnek az

Aradi Közlöny

kiadóhivatalában.

POSTYÉN-FÜRDŐ

Csuz. kőszvény, Ischias, Exsudatumok egyedüli sikeres gyógyhelye. Télen is nyitva. Kinek az utazás nehézkes, használjon **házi kúrát** a postyéni iszappal, mely a házi orvos kezelésében minden gyógyszer felülmul. 5-10 kg. iszap, 10-20 üveg hév-vizzel egy kúrára elegendő. Használati utasítást, téli prospectust szívesen küld: a fürdőigazgatóság. 2250

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrád János

óragyára,

aranyárak kivitelű háza

BRÜX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 375.
Valódi ezüst rem. óra 580.
Valódi ezüst láncz frt 110.
Nickel ébresztő óra 1.5.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomom. 1903
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Krausz Elemér és Társai

ARADON,

drogueria, illatszer, vegyszer és háztartási cikkek raktára.

Ajánlják legkiválóbb

Tea és Rum-különlegességeiket.

King old Rum eredeti, direkt importált kiváló minőségű. Antilla Congo-Jamaika rum, eredeti csomagolás és árákon kisebb és nagyobb palackokban. Mindennapi használatra ajánlunk egy igen jó rumfélést, melyet a legolcsóbb áron hozunk forgalomba, ez a Cuba-rum, melyet egy előnyös vásárlás folytán vagyunk képesek ez áron forgalomba hozni:

Cuba rum egy liter 2 kor. 40 fill.
Cuba rum egy fél liter 1 kor. 40 fill.

Teák:

Császár-keverék,	Schouchong,	2150
Pecco-virág,	Törmelék,	
Congó-Honkong,	Rajah Pecco-Schouhong,	

Vörös kereszt keverék 1 deka 20 fillér.

Cognac magyar és francia, malaga, madeira, scherry, oportó, lacrima christi, tokaji aszu, likőrök, likör és rum essentiák, melyekkel házilag a legrövidebb idő alatt a legfinomabb rum és likőrök állíthatók elő a legolcsóbb áron.

Óriási választék szivacsokban, haj, bajusz és körömfékekben, férfi és női fésűkben, mindenféle piperecikkek és fodrászkellékekben.

Weinberger János

cipő és csizma nagy áruháza

ARADON, Andrassy-tér (Fischer Elíz-féle árvaház alapítványi palotájában.)

A „nagy csizmához” czimezve.

Alapított 1876-ban.

Fióközletek: Temesvárott és Nagybecskerekben.

A téli idény beálltával ajánlja dusan felszerelt raktárát a legjobb hazai készítő-üri, nőgy és gyermekcipőkben a leg-elegánsabb kiállításban a legjutányosabb árák mellett. Különlegességek mindennemű port lábbeliekben, u. m.: vízmentes oroszbagaria és hali a vadász-cizmák, disznóör, fekete és barna orosz bagaria és angol boxcall vadászcipők, továbbá valódi Chevro box, valamint utcai cipők pelüche és teveszőr béléssel, végül mindenféle posztó, nemez, reggeli cipők, orosz és salolack cipők, alkalmi cipők, nevezetesen soire és bali cipők.

Occasio!

Kimustrált cipők míg a készlet tart. félárban! Postai megbízások lekiismeretesen, gyorsan és pontosan eszközöltenek. A nagyérdemű közönség zivés pártfogását kéri, mely tisztelettel

Weinberger János,
cipő nagy áruháza. 2239

Nagy választék amerikai gummi vadász-cizmák és férfi, női és gyermek sar és hőcipőkben.
Nagy választék bali cipőkben 1 frt 40 kr. tól feljebb.

Papirkereskedés

TELEFON 126. SZ.

BLOCH H.

papirkereskedése,
könyvnyomdája,
fényképészeti cikkek raktára.

DISZLEVÉLPAPIROK

művészies kivitelű dobozokban, felülmulhatlan választék.

FESTÉKSZEKRÉNYEK

olaj és aquarel.

RAJZESZKÖZÖK.

FÉNYKÉPÉSZETI GÉPEK.

ÍRÓ-ASZTALI KÉSZLETEK.

Rendkívüli nagy választék.

Valóban mérsékelt árak!

2278

Naponta postacsomag-expeditió.

Képes művészlapok és karcsonyi és újévi levelezőlappok legnagyobb választéka.

Az általános nap nyitva van.

Könyvnyomda

Charta Aradlessimosa a legújabb merített levélpapír.
A legelegánsabb névjegyek nálam készülnek.

Fényképészeti cikkek raktára

Felülmul minden eddig létezőt a

Sultán Rum,

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos ízt kölcsönöz.

Ára 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitünő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ára: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitünő hatásu szer tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csuzos bajok ellen a

szagtalan, kellemes ízű, friss

Csukamájolaj.

Ára egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 652

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

APRÓ HIRDETÉSEK.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Felvilágosításnál kerjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

szem rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 5 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre
szolgáló levelezőlapok kaphatók
Aradon:
Révész Nándor
könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Forray-utca sarkán.
Ifj. Klein Mór
könyvkereskedésében, Atzél Péter-utca.
Kerpel Izsó
könyvkereskedésében, Andrassy-tér.
Kubina Béláné
papírkereskedésében, Hunyadi-utca.
Keppich Zsigmond
papírkereskedésében, Andrassy-tér.
Ozv. Hammerschlag L.-né
dohánytösdéjében, Andrassy-tér.
Lészay Sándor
dohánytösdéjében, Andrassy-tér.
Kis tözsdében
Templom-utca.
Kohn László
Waggongyárban.
Hoffmann József
tűszerkereskedésében, Forray-utca.
Bauer Gyula
dohánytösdéjében, Andrassy-tér.

Egy kitűnő zongoratanítónő,
ki még néhány szabad órával rendelkezik, házakhoz, avagy lakásán tanításra ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 2802

Helybéli gabonakereskedő cég
azonnali belépésre gyakornokot keres, kezdő fizetéssel. Írásbeli ajánlatokat magyar és német nyelven B és P. jelige alatt a lap kiadóhivatalába kér. 2849

Egy használt,
jó karban levő nyereg megvételre kerestetik. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 2856

Jó házi koszt
Kapható Batthányi utca 8., ajtószám 2. 2864

Üzlet eladás.
Megyénk nagy forgalmu élénk helyén, nagyon jól jövedelmező

vidéki
vegyes kereskedés
eladó,
italmérés és szeszfőzdével, gabonakereskedés és sertésvágások.
Levél kéretnek a kiadóhivatalba „Üzleteladás” címre.

Erdélyi kormos alma

1 kilogramm 15 kr. Kapható Sponner Adolfnál Aradon, Wesselényi-utca 16. szám. 2233

Jemm E. szer
rég elismert **köhögés és**
Mell-Czukorkák **rekedtség**
ellen.

Engedélyezve 19. 4. 02. sz. 75066. helytartósági határozattal.

Egy csomag 50 fillér.
Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyas urak gyógyszerárában. 2118

Telefon 436.

Ajánlják dusan felszerelt raktárakat

korcsolyákban.

Pöhm és Gedeon
vaskereskedése 78

Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Öregeknek és ifjaknak

hasznos utbaigazításul szolgál a most újból megjelent és számos kiadást ért Dr. Müller (Med. Rath.) által írott

Megromlott ideg-, faj- és nem-rendszer ezimü könyve, amely jó tanácsokat ad ezen bajok ismertetésére és gyógykezelésére. 1075

Egy korona 20 fillér bélyegekből történt előzetes beküldése esetén bérmentve küldi Curt Röber Braunschweig.

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) áruk 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű **gummicsonvek** 3 koronától feljebb. Fejtőképesség óránként 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél
Arad, Rákóczy-utca 28. sz.
Ugyanott 1838

tüzi-fecskendők és kutak
valamint javítások elfogadtatnak.

100 drb.

tökéletesen kihizott sertésből a
háj és kocsonyahus
eladó.

Háj 1 kgr. 70 kr.
Kocsonyahus 1 kgr. 30 kr.

Kapható

MARX IMRE

Forray- és Templom-utcai hentes üzletében. 2859

Villanyos házi csengő
bevezetést,

Villanyos házi csengő
javítást,

Villanyos csengő
évi jókarban tartást,

Házi telephon
szerelést szakszerűen és jutányosan készít 1732

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogép raktár és javító műhelye
ARAD, Salacz-utca 2.

Üzlet átadás.

A Forray-utca legélénkebb helyén
egy jóforgalmu

üzlethelyiség,

berendezéssel együtt,

bármikor átadó.

Cím: özv. Minkusz Herman-né, Forray-utca 8. sz. 11

„Hiteltudósító“

keres. értesítő iroda

Aradon, Deák Ferencz-utca, Földes-palota.

Tulajdonos: **HEHS VILMOS.**

Feltétlenül megbízható értesítéseket ad: kereskedőkről, iparosokról stb. stb.

Prospectus rendelkezésre.

3 nap alatt meggyógyul

a hűgyszifolyás — ha több éves is — szabadalmazott tanulmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közkórházban s a párisi Hópital-Mydeben vérhajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetlenség és éjjeli álmorlás meggyógyítására is feltétlenül hatásos. Trend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt, utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1653

Budapest, VIII. József-körút 53.

Az aradi

Deák Ferencz-utca 39. szám
alatti

ház

szabad kézből eladó.

Értekezhetni lehet Jorgovits Döme m. kir. számvevősegi főnökkel, lakik Makón. 2853

Hirdetmény.

4 darab jó karban levő
kimustrált

bika

Uj-Szent-Anna községánál
1903. évi január hó 6-ikán délelőtt 9 órakor kezdődő árverésen

eladatni fog.

Daminger József,

2368

közbirtokossági elnök.

GLOBIN a legjobb bőrtisztító szer

[finomabb cipőkhöz.

Globin a bőrt simulékonnyá és tartóssá teszi, és rövid idő alatt a legszebb fényt adja.

Raktáron van fekete és színesben:

Aradi és vidéke iparosok bőripari raktárszövetkezete. Kuttin Gyula cipőkereskedés. Leichter Lipót bőrkereskedés. Wolf János cipész. Kutányi J. cipőkereskedés. Weinberger János cipőkereskedés. Spitzer Jakab bőrkereskedés. Weisz és Rosenberg bőrkereskedés. Marek Samu és fia bőrkereskedés. 2820

UJÉVRE

a munkás- és iparos-néposztálynak
mivel kedveskedik

Porter Vilmos Nagy Áruháza?

A fagyos és vizes téli hónapokban — január, február, márcziusban — a következő beszerzési áron adom a munkás- és iparos-néposztálynak az alább felsorolt czipőket, és pedig:

Férfi sima és <u>bezeczes</u> czipő párja	2 forint.
Női bezeczes czipő párja	2 forint.
Női <u>füzös</u> czipő párja	2.20 kr.
Férfi füzös czipő párja	2.40 kr.
Gyermekek Bergsteiger czipő 28-as számig, párja	1.25 kr.
Nagy leány Bergsteiger czipő 34-es számig, párja	1.60 kr.

Ezen czipők az elismert jó, **prima patent bőrből** valók, dupla erős és vízmentes, szegezett bőrtalppal. Feltétlen tartósságukért a kezességet elvállalom. Hiszen itt nem a nyerészkedési vágy vezet, hanem azon önzetlen óhaj, hogy a munkás- és iparos-néposztály a küzdelmes téli hónapokban **olcsón jusson jó és tartós czipőhöz!** S emellett, ezen árak daczára, minden vevő a **legcsekélyebb bevásárlásról is** fénykép-bont kap. Meg akarom hálálni azt a rendkívüli pártolást, melyben áruházamat minden néposztály részesíti.

Kiváló tisztelettel

Porter Vilmos Nagy Áruháza
Szabadság-tér.